

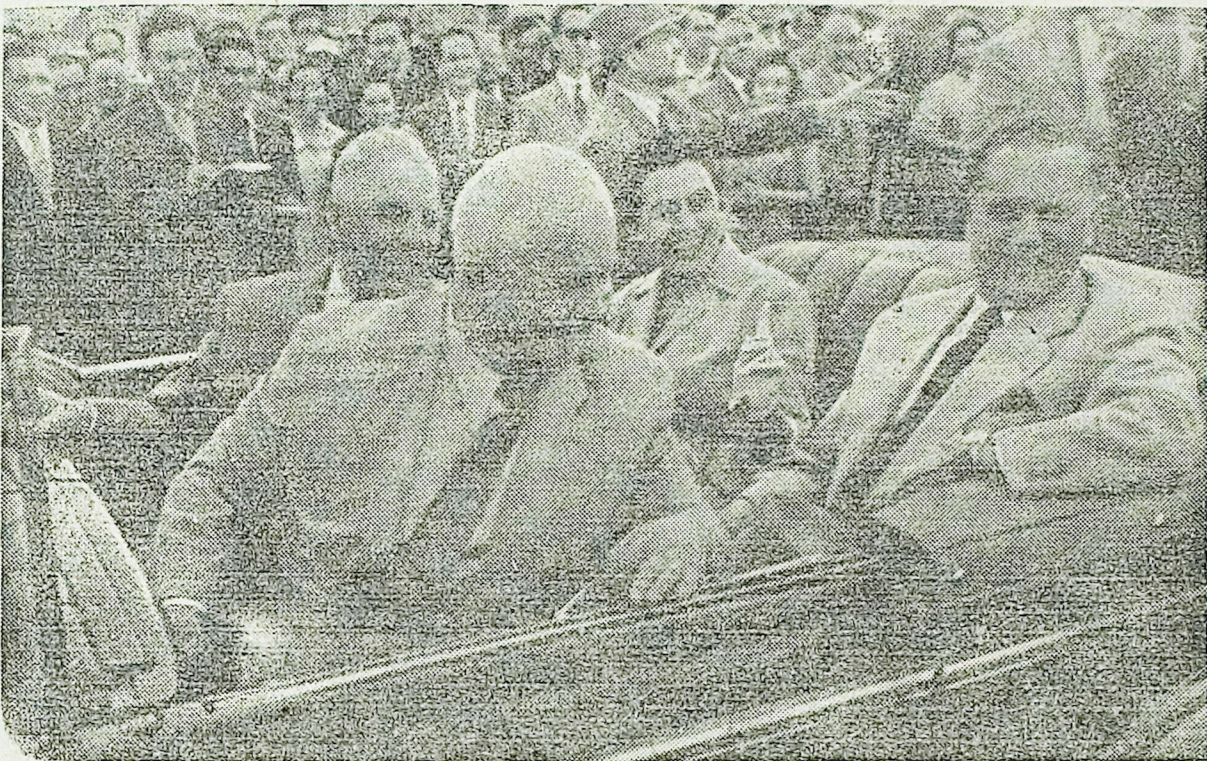
va v Kopru, Santorjeva ul. 26, tel. št. 170. Tiska-tiskarna »Jadrani« v Kopru. Posa časopisno založniško podjetje »Slovenski Jadran« v Kopru. Uredništvo in upravljanje vsak petek. Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Ivan Renko. Izdaja mezni izvod 10 din. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Celoletna naročnina 500, polletna 250, četrtletna pa 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3 in pol dolarja. Bančni račun 65-KB-1-Z-181.

VESELJE V MOSKVI OB OBISKU PREDSEDNIKA TITA

Obisk predsednika Tita v Sovjetski zvezi je dogodek svetovnega pomena. Navdušene manifestacije sovskega prebivalstva so presegle vsa pričakovanja in so dokaz, kako vroče si želi sovskega ljudstva sodelovanja in prijateljstva z jugoslovanskimi narodi. Toda v teh manifestacijah je prišlo do izraza tudi visoko spoštovanje, ki ga goji sovskega ljudstvo do predsednika Tita kot enega najvidnejših borcev za mir na svetu in za aktivno koeksistenco med narodi.

Teinje jugoslovansko-sovjetskemu sodelovanju je položila lanska beograjska deklaracija, ki so jo podpisali ob obisku Bulganina in Hruščeva. V tej deklaraciji so poudarjena skupna načela glede nedeljivosti miru na svetu, spoštovanje suverenosti in enakopravnosti med državami v medsebojnih stikih, priznanje in razvijanje miroljubne koeksistence med narodi neglede na ideološke razlike in razlike v družbeni ureditvi, pospeševanje medsebojnega in mednarodnega gospodarskega sodelovanja ter pomoč prek ustreznih organov OZN in v drugih oblikah, ki so v skladu z načeli OZN.

Od podpisa beograjske deklaracije je preteklo leto in stvar ni ostala samo na papirju. Ob upoštevanju teh načel se je prijateljsko sodelovanje med obema državama razširilo in poglobilo. Medsebojni kulturni stiki so se razširili, podpisali smo gospodarski in finančni sporazum z ugodnimi pogoji in glede številnih mednarodnih vprašanj smo se mnogokrat znašli na istih stališčih. Načela, za katera se je borila vsa leta po osvoboditvi Jugoslavije, so prišla do izraza tudi na zgodovinskem XX. kongresu KP SZ. »Prepričani smo bili — je dejal med drugim predsednik Tito ob prihodu v Moskvo — da bo napočil čas, ko bomo vse, kar nas je ločilo, odstranili in ko bo dobilo naše prijateljstvo novo in čvrsto podlago. Ta čas je napočil, kar je treba pripisati leninistični politiki vlade in OK KP Sovjetske zveze.«

Predsednik Tito s soprogo Jovanko v družbi s Hruščevim v odprtem avtomobilu na moskovskih ulicah.

ZNAČILNOSTI OBČINSKIH DRUŽBENIH PLANOV

Večje pravice - večja odgovornost

Koncem maja meseca so vsi občinski ljudski odbori okraja Koper sprejeli družbene plane in proračune za leto 1956 za področja svojih občin. V letošnjem letu so prvič vsi občinski ljudski odbori sprejeli svoje družbene plane, kar je posledica nove komunalne ureditve. Doslej so imele to pravico samo občine s posebnimi pravicami.

Občine so se z novo komunalno ureditvijo uvrstile, s temi družbenimi plani pa so se tudi materialno okrepile. Skladno s prenosom večih pristojnosti na občine se povečajo tudi njih sredstva.

Odborniki občinskih ljudskih odborov so pri sprejemanju družbenih

planov uvideli, da so se pravice občin znatno povečale in da se je s tem tudi povečala odgovornost za pravilno gospodarjenje na področju občine. Z družbenimi plani so podane smernice za razvoj gospodarstva na področju občin posebno za tiste panoge dejavnosti, katerih razvoj je predvsem odvisen od gospodarske politike občinskih ljudskih odborov.

Na teh zasedanjih občinskih ljudskih odborov je jasno prišlo do izraza dejstvo, da predstavlja občina osnovno enoto politične, gospodarske in državne ureditve države ter kot taka sprejema svoj družbeni plan samostojno na podlagi svojih

samoupravnih pravic. Okrajni ljudski odbor pa izvršuje tako pravice kakor obveznosti glede poslov, ki predstavljajo skupen interes občin kakor tudi, da vrši usmerjanje gospodarskega razvoja na celotnem področju okraja posebno osnovnih panog gospodarstva, kakor so industrija in rudarstvo, promet, gradbeništvo, kmetijstvo, gozdarstvo in zunanja trgovina.

Na ta način regulirajo občinski družbeni plani osnovna vprašanja gospodarstva na svojem področju na osnovi splošnih zveznih in republiških predpisov, kakor tudi na osnovi smernic okrajnega družbenega plana ter na osnovi ekonomske politične funkcije občine.

Določena gospodarska politika občine bo prišla do izraza posebno pri usmerjanju sredstev, s katerimi bodo občine razpolagale v letošnjem letu, posebno na tista področja, ki so v najposrednejši zvezi s standardom prebivalstva, kakor so obrt, trgovina, gostinstvo in komunalna dejavnost.

Navedena gospodarska politika občin je prišla konkretno do izraza v družbenih planih občin, v katerih se predpisujejo ekonomski ukrepi oziroma instrumenti, kateri spadajo v pristojnost občin.

Tako je predvideno, da tiste gospodarske organizacije iz področja gostinstva in turizma, obrti in komunalne dejavnosti, katere bi plačevanje polne amortizacije preveč bremenilo in bi vplivalo na ceno uslug, vplačujejo samo en del amortizacije, kolikor je nujno potrebno za vzdrževanje obratov. V tem so zajeti predvsem turistični obrati in komunalne naprave, kakor so vodovod in plinarne ter pralnice in kopalnice.

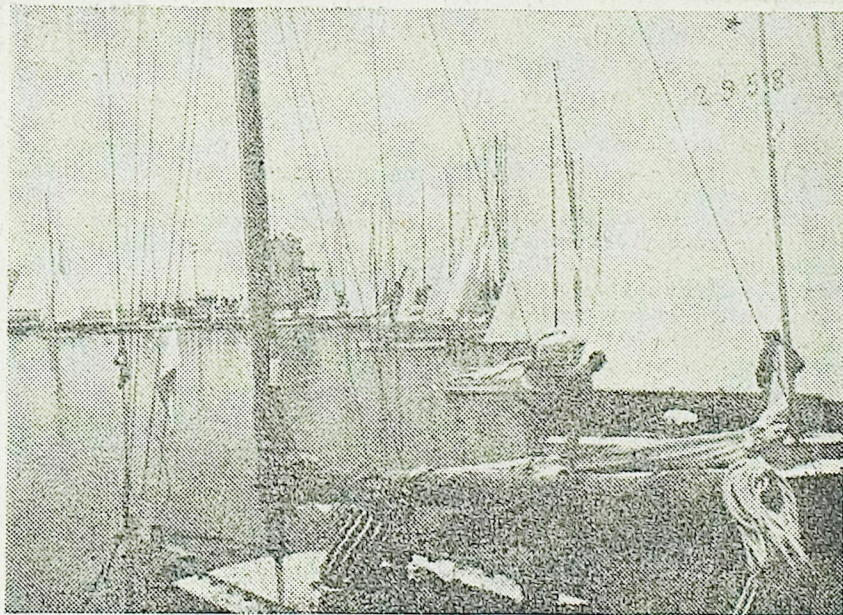
Iste popuste predvidevajo občinski družbeni plani tudi pri plačevanju obresti na osnovna sredstva. Vsem turističnim in večjim gostinčkim podjetjem, kakor je »Triglava« v Kopru in »Triglava« v Sežani, je močno znižana obveznost za plačevanje obresti od osnovnih sredstev. V obrtništvu in komunalni dejavnosti (Nadaljevanje na 2. strani)

Pred okrajno konferenco SZDL

V torek, 5. t. m., je imel OO SZDL svojo poslednjo sejo pred okrajno konferenco Socialistične zveze, ki bo 15. in 16. t. m. Člani odbora so pretresali osnutek izbrpnega poročila o delu in nalogah te naše množične politične organizacije ter ga dopolnili z nekaterimi pripombami. To organizacijsko poročilo bo te dni razmnoženo in razposlano vsem delegatom konference, da bi se lahko na tej osnovi temeljiteje pripravili za razpravo na konferenci. S tem v

zvezi je bilo tudi sklenjeno, naj bi bila razprava na konferenci v treh komisijah.

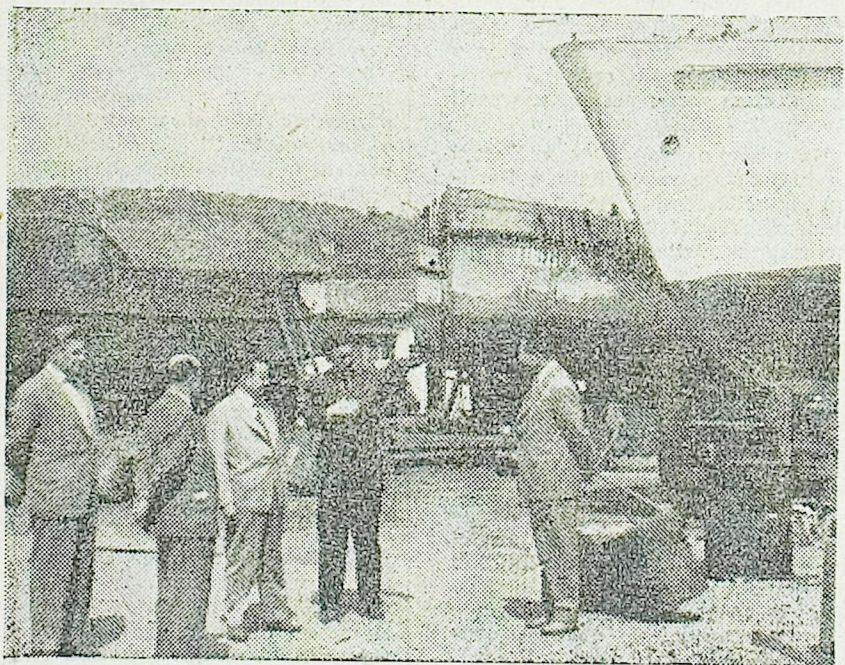
V drugem delu seje so člani odbora poslušali poročilo Siksta Mariona o osnovnih predlogih za predvideno šolsko reformo, nakar so izrazili k predlogom zvezne komisije svoje načelno soglasje, toda z nekaterimi pripombami. Sklenjeno je bilo tudi, naj bi razpravo o predlogih za šolsko reformo prenesli tudi na plenume občinskih odborov SZDL.

TURISTIČNI TEDEN JE ZAKLJUČEN

Številnim prireditvam prvega Turističnega tedna v Kopru in proslavam desete obletnice obstoja Ljudske tehnike je prisostvovalo nad 10.000 ljudi od vsepovsod. Turistično društvo in OO Ljudske tehnike sta pripravila vrsto športnih in kulturno-umetniških prireditev, kakršne je v Kopru bolj redko videti. Omenimo naj le tradicionalno koprsko in istrsko regato, ki sta letos zavzeli celo mednarodno obeležje, zatem nogomet, telovadno akademijo v organizaciji TVD Partizana, gostovanje tržaških gledaliških umetnikov v Kopru in Piranu, gostovanje velikega plesnega orkestra Radia Ljubljane, razstave umetniške fotografije, zemljevidov in Ljudske prosvete, predavanji o zanimivosti Pariza in podzemeljskih jam v Zahodni Nemčiji — o vsem tem preberite podrobnosti na notranjih straneh.

Vsekakor je letošnji Turistični teden pokazal, da je taka manifestacija potrebna in vse kaže, da so doseženi rezultati ob letošnjem tednu dovolj solidna osnova in pobuda za prirejanje vsakoletnega Koprškega festivala v organizaciji tukajšnjega Turističnega društva.

BORIS KRAIGHER V PIRANU

Prejšnjo sredo je predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher obiskal ladjedelnico v Piranu, kjer si je ogledal vse obrate ter se zanimal za probleme vidno rastočih potreb našega ladjedelništva.

Na sliki od leve proti desni: sekretar za urbanizem v IS LRS ing. Marjan Tepina, predsednik OLO Koper Albin Duje, Boris Kraigher, direktor ladjedelnice Gregor Tršan in sekretar koprškega OK ZKS Albert Jakopič

Sprehod PO SVETU

Sporazum o Srednjem vzhodu so dosegli na zasedanju Varnostnega sveta Združenih narodov. Po večdnevni razpravi so namreč soglasno sprejeli britansko resolucijo, v kateri je izražena zahteva, naj generalni tajnik OZN Hammarskjöld še nadalje posreduje med Izraelom in njegovimi arabskimi sosedmi, da bi tako pripomogel k ohranitvi in utrditvi miru na tem področju. Glavni tajnik OZN se ni napravil načrta za svoje drugo potovanje po Srednjem vzhodu. Na številna vprašanja novinarjev pa je odgovoril, da je tokrat pobuda v rokah držav Srednjega vzhoda.

Načelno soglasje o razorožitvi in o posarskih gospodarskih vprašanjih sta dosegla na nedavnem sestanku v Luxemburgu predsednik francoske vlade Mollet in zahodnonemški kancler Adenauer. V komunikaciji, ki so jo objavili po sestanku, je rečeno, da bosta obe državi podpirali sleherni napredek v smeri kontrolirane splošne razorožitve in da si bosta prizadevali prispevati k zboljšanju odnosov med Vzhodom in Zahodom. Kar zadeva posarska gospodarska vprašanja, sta se državnikla dogovorila o skupnih smernicah glede kanalizacije reke Moselle in Alzaškega prekopa, na podlagi katerih bodo strokovnjaki pripravili ustrezne sporazume in jih predložili parlamentoma obeh dežel. Mollet in Adenauer sta izjavila novinarjem, da sta z rezultati luxemburških razgovorov zelo zadovoljna in da so odstranili vse ovire za popolno sodelovanje med obema državama. V pristojnih bonnskih krogih menijo, da bodo Posarje priključili Nemčiji s prvim januarjem prihodnjega leta.

Dve sto poslancev se je vzdržalo pri glasovanju o zaupnici predsedniku francoske vlade Molletu. Vprašanje zaupnice je postavila opozicija v zvezi s prihodnjimi vladnimi nameni v Alžiru. Za zaupnico je glasovalo 271 poslancev, proti pa 59. Mollet se je v vprašanju Alžira izognil s tem, da je postavil vprašanje zaupnice v zvezi z njegovo celotno notranjo in zunanjo politiko. Čeprav je s tem glasovanje izgubilo na jasnosti in logičnosti, je vendar z izglasovanjem zaupnice skupščina dala razumeti, naj vlada v Alžiru nadaljuje vojaške operacije. V razpravi, ki je bila pred glasovanjem, je predsednik Mollet poudaril, da spada alžirsko vprašanje izključno v francosko pristojnost in da zato Nehrujev predlog, čeprav so dobronamerni, ne more sprejeti. Glede prene-

hanja sovražnosti v Alžiru pa je dejal, da je Francija že obnovila pobudo, vendar da velja ta predlog za obe strani in ne samo za eno.

Grški kralj Pavel, ki je na uradnem obisku v Franciji, je izjavil, da upa v skorajšnjo rešitev ciprskega vprašanja. Poudaril je, da grško ljudstvo ne bo nikoli pozabilo svojih bratov na Cipru, in da jim bo nudilo vso možno pomoč.

Med tem se ni položaj na Cipru prav nič izboljšal. Novi neredi so prisilili guvernerja otoka feldmaršala Hardinga, da je odpotoval v London na posvet s predsednikom vlade Edenom in z drugimi člani vlade. Tu je predložil svoj prihodnji program, ki vsebuje tri glavne točke: 1. nobenih pogajanj z nadškofofom Makariosom, 2. v prihodnjih treh mesecih poostrejen kampanje proti »terroristom« in 3. po treh mesecih začetek pogajanj z novimi ciprskimi voditelji. Ta načrt in pa izjava Edena, da ni treba računati na kakršnokoli britansko popustljivost glede Cipra, kažeta, da je optimizem grškega kralja Pavla le nekoliko preuranjen.

Eisenhower si zelo prizadeva, da bi sprejeli njegov načrt za pomoč tujini. Te dni je namreč poklical v Belo hišo voditelje demokratske in republikanske stranke in jih skušal prepričati, naj ne vztrajajo pri zmanjšanju programa za milijardo

109 milijonov dolarjev. Uspehi njegovih prizadevanj bodo znani že te dni, ko bo predstavniška zbornica glasovala o sprejemu celotnega programa v znesku 4 milijarde 900 milijonov dolarjev, oziroma o že omenjenem zmanjšanju za milijardo in 109 milijonov dolarjev.

Sovjetska zveza ponuja državam Latinske Amerike gospodarske sporazume z zelo ugodnimi pogoji. Predsednik vlade Bulganin je namreč v intervjuju mehiškemu časopisu Excelsior izjavil, da se sovjetsko pojmovanje sožitja oslanja predvsem na obojestranske ugodne pogoje, brez vsakega političnega namena in brez vojaških obveznosti. Na tej osnovi bi lahko SZ priznala državam Latinske Amerike dolgoročne kredite, da bi si lahko kupile stroje in opremo, plačale pa bi lahko s proizvodi, ki jih navadno izvažajo. Do take vrste izmenjav bi lahko prišlo že davno — je dejal Bulganin — toda mislim, da so nekateri vplivni gospodarski krogi iz ZDA skušali to preprečiti.

V Egiptu bodo izvolili predsednika republike 23. junija. To je sporočil v nedavnem govoru v Kairu predsednik vlade Naser, ki je tudi dejal, da bodo do tega dne izpustili na svobodo vse osebe, ki so jih obsodila revolucionarna sodišča. Glede prihodnje notranje politike Egipta je dejal, da ne bodo dovolili obnovitve političnih strank v deželi, ker so le-te agenti imperializma in elementa korupcije. Narodna zveza pa bo odprta vsem državljanom vseh političnih prepričanj, razen reakcionarjem in oportunistom.

Okrajna konferenca LMS

Obračun plodnega dela

V Kopru je bila to sredo druga okrajna konferenca Ljudske mladine koprškega okraja, ki so ji med številnimi gosti prisostvovali tudi sekretar OK ZKS Albert Jakopič-Kajtimir, član predsedstva OK LMS Rado Bregar in drugi. Dosedanja predsednica Okrajnega komiteja LMS Marija Vogričeva je v svojem obširnem poročilu kritično razčlenila delo mladinske organizacije in ugotovila, da so uspehi dosedanjega dela osnova močnejšemu vključevanju mladine v družbeno upravljanje in ideološko-politični strokovni vzgoji. Konferenca je v dopoldanskem delu zasedanja obravnavala v ideološko-organizacijski komisiji in v komisiji za družbeno upravljanje ter komisiji za društveno dejavnost

nekatera pereča vprašanja s teh področij. V popoldanskem delu pa je sprejela vrsto sklepov, na osnovi katerih bo mladinska organizacija koprškega okraja delala v prihodnje. Na konferenci so izvolili 35-članski okrajni komite. Podrobnejše poročilo o delu konference bomo objavili v naslednji številki.

Mladinci — člani LMS!

Naročajte, berite in širite

SLOVENSKI JADRAN, ki je tudi vaše glasilo!

Dopisujte v list, ker bo le tako lahko veren tolmač vašega hotenja in teženj po boljšem življenju!

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR »JUGOPRESA« ZA »SLOVENSKI JADRAN«

Sodobni pogledi na idejo o evropski enotnosti

Čeprav smo v zadnjem razdobju večkrat slišali, da je skrajni čas, ko je treba na Evropo gledati kot na gospodarsko in tudi politično celoto, so praktično prizadevanja na starem kontinentu usmerjena še vedno na uresničevanje onih ciljev, ki so zrasi v dobi hladne vojne. Kot po nekakšnem zakonu zagona sta bili te dni istočasno kar dve zasedanji — v vzhodnem Berlinu in v Benetkah — in na njima je še vedno prišla do izraza težnja, da bi nadaljevali po dosednji poti.

Zasedanje v vzhodnem Berlinu nadaljuje z razpravljanjem o načrtih za ekonomsko integracijo držav vzhodne Evrope in Sovjetske zveze, ki so si svojčas postavili za nalogo, ustvariti takojmenovano »socialistično svetovno tržišče« nasproti kapitalističnemu. V Berlinu sicer niso govorili o neki popolni izključenosti, vendar pa je dejstvo, da taka na Vzhodu zamišljena integracija pušča le malo možnosti za vzpostavljane in razvijanje vseevropskega sodelovanja na tem področju. Ne da se ubežati vtisu, da taka prizadevanja niso ravno v skladu z izjavami odgovornih državnikov in politikov z Vzhoda v zadnjem času, da je treba z vsemi sredstvi odstranjevati zapreke, ki so doslej preprečevale normalen razvoj gospodarskih stikov med tako imenovanim Vzhodom in Zahodom na sploh in med zahodno in vzhodno Evropo posebej.

Tudi zasedanje zunanjih ministrov šestih zahodnoevropskih držav — Francije, Italije, Zahodne Nemčije, Belgije, Holandske in Luksemburga v Benetkah — je ovito s prav takim duhom separatizma kot berlinsko. Tudi te države delajo v duhu uresničevanja onih načel, ki so vezana na tako imenovano »Malo Evropo«, to se pravi načel, ki so vzklila prav v dobi najostreje hladne vojne. Prav tako je treba pri tem pripomniti, da se sodelovanje držav zahodne Evrope ne razvija samo v duhu uresničevanja nekaterih izključno vojaških ciljev. Danes je v zahodnoevropskem načrtu postavljena predvsem naloga združevanja gospodarskih naporov zaradi skupnega razvoja atomske energije v miroljubne namene in formiranje skupnega trga brez trgovinskih zaporov in omejitev. Pozitivno je, da se vsaj zdaj vse zahodnoevropske države odrekajo proizvodnje atomske energije v vojne namene. Vse to že zveni kot nekakšno prilagajevanje današnjim pogojem — ko vojna ni neposredna nevarnost in ko je treba misliti na tako obliko sodelovanja med Vzhodom in Zahodom, ki bi tako nevarnost čim bolj oddaljila.

Toda čeprav se danes sodelovanje šestih zahodnoevropskih držav razvija bolj na gospodarskem področju kot pa na vojaškem, pa to kljub temu ne pomeni, da je izgubila svojo prejšnjo blokovsko obarvanost. Treba je priznati, da to sodelovanje ni usmerjeno na

integracijo Evrope kot celote in na razvoj njenih proizvodnih sil, marveč je to poprejen poskus, da se njen del in to zahodni, razvije v gospodarskega tekmeča, ki bi lahko uspešno nasprotoval podobnim težnjam držav vzhodne Evrope. S čimerkoli jih sicer branijo, take težnje niso v duhu časa, niti je z njimi mogoče rešiti osnovna vprašanja, ki so danes postavljena pred Evropo kot celoto.

Na srečo pa so danes v Evropi še tudi težnje razen onih v Berlinu in Benetkah. Na nedavnem letnem zasedanju Evropske ekonomske komisije OZN je prevladovalo mnenje, pa čeprav samo kot politično geslo, da je nujno, z vsemi silami delati na razbijanju izključenosti med zahodno in vzhodno Evropo. Take misli so izražali ne samo predstavniki držav kot sta Jugoslavija in Norveška, ki ne pripadata ekonomsko in politično niti »Mali« niti vzhodni Evropi, marveč tudi delegati drugih držav, ki so uvideli, da je danes prvenstveni cilj, h kateremu je treba težiti, ne zahodno ali vzhodnoevropska izključenost, marveč splošnoevropsko sodelovanje na gospodarskem in na vseh drugih področjih. Če imajo taka prizadevanja pred seboj svojo bodočnost, kaj ni potem boljše in pametnejše, podpreti jih z vsemi silami, kot pa vztrajati na ostankih hladne vojne — kot to delajo v vzhodnem Berlinu in v Benetkah...

Jugopres

Občinski družbeni plani

(Nadaljevanje s 1. strani)

nosti je zmanjšana ta obveznost predvsem tistim obratom, ki vršijo osebne usluge prebivalstvu in katerih razvoj je nujno potreben za kritje prebivalstva. Nekateri obrati na področju gostinstva, obniti in komunalne dejavnosti, katerih rentabilnost je na nizki stopnji, a so potrebni, da poslujejo, pa so sploh oproščeni plačevanja te obveznosti.

Pri kmetijskih zadrugah so občinski ljudski odbori predpisali razen nekaj izjem celotno plačevanje obresti na osnovna sredstva in to iz tega razloga, ker gredo ta sredstva v investicijske sklade zadrug. S tem je prišla tudi tukaj do izraza briga ljudskih odborov za krepitev zadrug in jačanje sredstev zadrug, da bi na ta način čimprej našla pravo mesto v razvoju kmetijske proizvodnje, kar bo nujno vplivalo na krepitev socialističnih odnosov na vasi.

V vseh občinskih družbenih planih je predvideno, da je del dobička, ki bi se ustvaril v trgovini na drobno, kjer so formirani potrošniški sveti, namenjen za razdelitev potrošnikom. Na ta način so potrošniški sveti tudi materialno zainteresirani na čim kulturnejšem poslovanju trgovin, da bi privabili čimveč potrošnikov, vsekakor pa tudi na zmanjšanju režijskih stroškov v poslovanju obratov. Z družbenimi plani občin je prikazana tudi davčna politika na področju zasebnega sektorja gospodarstva, ki se bo izvajala v toku letošnjega leta na področju občin. Republiški družbeni plan daje pravico občinam, da predpišejo občinske doklade v višini 3 do 15% od dohodnine. Te pravice so se občinski ljudski odbori le delno poslužili, ker povprečna doklada vseh občin na področju okraja Koper znaša okoli 7%. Sosedne občine, ki mejijo na okraj Koper, so v glavnem predpisale občinske doklade v višini tega povprečja.

Iz občinskih družbenih planov je razvidno, da bodo občine razpolagale v letu 1956 z eno milijardo 254 milijonov dinarjev sredstev ali povprečno z 12.000 dinarji na enega prebivalca. Koliko odpade na posamezno občino, se vidi iz sledečega procentualnega razmerja:

Občina Divača 6,4%, Hrpelje 5%, Il. Bistrica 8,8%, Izola 12,5%, Koper 28,3%, Piran 13,4%, Pivka 5,7%, Postojna 12,0% in občina Sežana 7,9%.

Gornja razmerja so rezultat velikosti in gospodarske moči posameznih občin.

Od skupnih sredstev bodo občine uporabile 56% za kritje proračunskih izdatkov, 44% pa za gospodarske in negospodarske investicije ter za zidanje stanovanjskih hiš.

Sredstva za gospodarske investicije bodo letos mala, kar je v skladu z našo splošno gospodarsko politiko, ki stremi za omejevanjem proračunske potrošnje in investicij. Nekateri občine so prišle do sredstev za gospodarske investicije na ta način, da so zmanjšale administrativne stroške na minimum.

Občinski ljudski odbori so pri sprejemanju družbenih planov pokazali zelo zdrave težnje. Povdajeno je, da se mora s sredstvi zelo dobro gospodariti in jih uporabljati samo za najnujnejše. Za investicije na področju krajevnih odborov naj bi se dala samo sredstva, ki so potrebna za strokovne delavce in za nabavo materiala, drugo, predvsem delovno silo, pa bodo mobilizirali iz lokalnih virov.

P. A.

PRED OBČINSKIM PRAZNIKOM V IZOLI

V počastitev občinskega praznika, ki bo v sredo 11. julija, bo organiziran v Izoli Turistični teden.

Iniciativni odbor, v katerem so predstavniki političnih organizacij in raznih društev, se je že večkrat sestel, da bi pripravil podroben načrt številnih prireditvev. DPD Svoboda obljublja obsežen program (otvoritev javne čitalnice, ponovitev veselice, Cankarjev večer, šahovski turnirji, glasbeni večer...). Turistično društvo bo organiziralo izlete, veseli večer in predvajanje treh barvnih filmov (»Zima v Sloveniji«, »Gorenjska občeta«, »Znamenitosti Istre«) s predavanjem, morda tudi koncert. Sodelovala bodo tudi druga društva, predvsem Ljudska tehnika, Partizan, mladinci, nogometaši (nočni nogometni turnir), motoristi, veslači. V sodelovanju s trgovsko mrežo namerava industrija organizirati izložbeno razstavo svojega dela in uspehov.

—ik

Vneboj vrestah

BEOGRAD — V državnem tajništvu za zunanje zadeve so 1. junija podpisali konvencijo o socialnem zavarovanju med Jugoslavijo in Holandsko. S to konvencijo so zagotovljene pravice jugoslovanskih delavcev v Holandski oziroma holandskih v Jugoslaviji. Podobne konvencije je naša država podpisala doslej že s Francijo, Belgijo in Luxemburgom.

BOMBAY — Predsednik indijske vlade Nehru je ob svojem prihodu na redno zasedanje vseindijskega komiteja stranke kongresa te dni med drugim dejal, da so države, ki so v glavnem odvisne od pomoči iz tujine, obsojene na propad. »Če bi se zanašali samo na tujo pomoč,« je dejal, »potem ne moremo pričakovati napredka v razvoju države«.

MOSKVA — Ministrski svet Sovjetske zveze in CK Komunistične partije sta te dni sprejela sklep o decentralizaciji industrijskih podjetij in nekaterih gospodarskih organizacij, v prvi vrsti s področja preskrbe z živili, lahke, tekstilne in papirne industrije, industrije gradbenega materiala ter avtomobilskega in cestnega prometa. Prav tako so v SZ ukinili zvezno ministrstvo za pravosodje in bodo njegove kompetence odslej opravljala ministrstva pravosodja v posameznih republikah.

BUDIMPESTA — Madžarski finančni minister Karol Olt, ki je te dni podpisal madžarsko-jugoslovanski gospodarski in finančni sporazum, je izjavil, da so postavljene temelji utrjevanja odnosov med obema državama. Ta sporazum bo omogočil znatno obojestransko razširitev gospodarske trgovinske zamenjave. Omenil je tudi, da bodo v kratkem razpravljali o možnostih plasiranja madžarskega pomorskega transporta preko reškega pristanišča, kar bo brez dvoma dokajšnjo pomena za nadaljnji gospodarski razvoj Reke.

Slika na naslovni strani v glavi lista kaže jadralce, ki so se v nedeljo pripravljali v koprskem pristanišču na tekmovalno v regati.

Kako bomo ravnali z mladim oljčnim drevjem ki je pozimi zmrznilo

Fe osvoboditvi so istrski kmetovalci posadili mnogo oljčnih dreves. Spomladi minulega leta so posadili skupno nad 30.000 mladih oljk. Pozebno mlado oljčno drevje predstavlja veliko ljudsko premoženje, ki ga moramo rešiti.

Foudariti moramo, da je mlado drevje močnejše pozeblo kot staro. Večina mladih dreves je zmrznila do nekaj centimetrov pod površino zemlje. Podzemeljski del drevesa pa je vendarle v večini primarni ostal nepoškodovan. Iz tega nepoškodovanega podzemnega dela bodo pognali letos novi, močni poganjki. Tekom leta je treba izbrati najkrepkejši poganjek in iz njega vzgojiti novo oljčno drevo.

Skrbeti moramo, da se ti poganjki čim lepše razvijajo. To bomo dosegli tako, da zemljo okrog dreves okopavamo. Z okopavanjem drobimo oskorelo površino zemlje, zatiramo plevel in dovajamo zemlji potreben zrak. Vse to ugodno vpliva na poživitev korenin ter na lepši in krepkejši razvoj poganjke.

Meseca avgusta pa do polovice septembra odrgnemo zemljo okrog dreves. Od mladih poganjkov izberemo najmočnejšega. Tik nad tem poganjkom odrežemo poškodovani del debeleca. Rano, ki smo je napravili pri obrezovanju, moramo takoj premazati s cepilno smolo. K tako obrezanemu drevesu postavimo raven drevesni kol. Za ta kol privežemo mladiko enkrat ali dvakrat, da ravno raste in da jo veter ne odlomi. Vse poganjke, ki rastejo izpod te privezane mladike, moramo gladko odrezati. Ta-

koj nato zasujemo jamo, in zemljo okoli drevesa poravnamo. Po končanem delu poskropimo vrh mladega drevesa z 1% raztopino modre galice.

Da nam bo mladika lepo zrasla in se pred zimo dozorela, moramo skrajšati vse stranske poganjke, ki zrastejo na njej. Stranski poganjki namreč slabijo moč mladike. Zato jih moramo odščitniti in skrajšati na 10—15 cm dolžine.

Pred zimo moramo vsa mlada drevesa osuti z zemljo. Nadzemni del debla moramo oviti s slamo, da ga zavarujemo pred pozebo.

Obrezovanje mora biti opravljeno meseca avgusta ali najpozneje do srede septembra. Od tedaj do zime je dovolj časa, da se mladje zadostno utrdi in les dozori. V primeru, da bi ta dela ne mogli končati do srede septembra, tedaj

obrežemo drevesa šele februarja, ali v začetku marca prihodnjega leta.

Mlado oljčno drevje, ki ni popolnoma do tal pozeblo, ima pa po deblu vidne ozeblin, moramo prav tako obrezati kakor tisto, ki je pozeblo popolnoma do tal.

Drevesa, ki nimajo po deblih vidnih ozeblin, t. j. ožganega in razpokanega lubja, pa meseca avgusta očistimo vseh suhih vejic. Dobro je tako drevje nekajkrat v letu škropiti z raztopino modre galice. To škropljenje opravimo obenem ko škropimo trte.

Ta navodila dajemo na podlagi ugotovitev in sklepov oljarjev in kmetijskih strokovnjakov, ki so imeli pred kratkim zadevni sestanek v Zavodu za jadranske kulture v Škocjanu pri Kopru.

A. F.

UMESTNI SKLEPI OZZ

Odbor za sadjarstvo in vinogradništvo pri okrajni zadrugi zvezi je minuli teden imel svoj redni sestanek. Na tem sestanku so razpravljali o stanju drevesnega naraščaja, o zimskem čiščenju in škropljenju drevev, o novih nasadih, o škodi po zimski pozebi, o stanju nasadov ter o sadni in vinški trgovini.

Odbor je na sestanku sprejel sledeče sklepe:

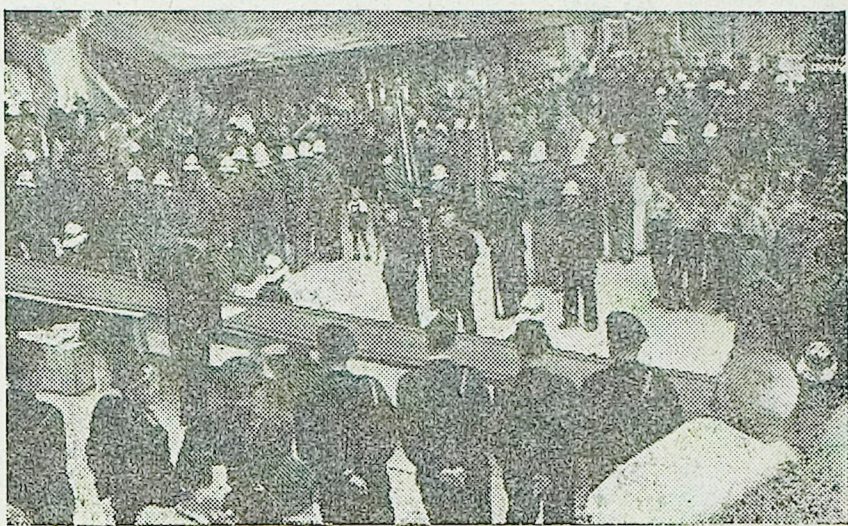
1. Upravni odbor OZZ Koper naj organizira čimprej sestanek s podjetjem »Vino Koper« v zvezi z organizacijo odkupa grozdja za bodočo trgatve.
2. Da bo možno lažje organizirati čiščenje in škropljenje sadnega drevja, naj kmetijski pospeševalni odbori pri KZ inventarizirajo sadno drevje na svojem področju.
3. Zbrati podatke o proizvodnji sadja v minuli sezoni.
4. Sestaviti poročilo in dokončni obračun o: o čiščenju in škropljenju sadnega drevja na področju OLO Koper, b) o napravi novih sadnih nasadov in vinogradov.
5. Zbrati pravočasne podatke za napravo novih nasadov v sezoni 1956-57.
6. Napraviti nove poskusne nasade višenj na Krasu ter višenj in marelic v Istri in črnega ribeza v Brkinih.
7. Pribaviti potrebne podatke za napravo večjega nasada namiznega grozdja.
8. Urediti prostore velike in neuporabljene stavbe v Gračišču za odkup in predelavo sadja.
9. Organizirati postaje za pulpiranje sadja pri večjih KZ.
10. Pospeševati napravo velikih sadnih nasadov in sicer v Brkinih jabolčnih, v Istri pa oljčnih, breskovih, mareličnih in nasadov mandljevca.

A. F.

Člani SZDL, širite

SLOVENSKI JADRAN

Po svojem bogatem in pestrem

Gasilski praznik v nedeljo ob 70-letnici PGD Ilirska Bistrica

Po uspešnem delu - veselo praznovanje

Ze dan pred 4. junijem, občinskim praznikom, je bilo v Ilirski Bistrici zelo živahno. V popoldanskih urah je bil mimohod gasilcev po glavnih mestnih ulicah, nato pa so bile na glavnem trgu uspele gasilske vaje. Sodelovala so gasilska društva iz vsega območja občine.

Dopolodne naslednjega dne je bilo na glavnem trgu slavnostno zborovanje. Na častni tribunski so bili Albin Duje, predsednik OLO Koper, Franc Klobučar, podpredsednik OLO in drugi. Slavnostni govor je imel predsednik občine Albin Gustinčič.

Kmalu potem, ko je na mesto zborovanja prikorakala brkinska četa V. bataljona VDV, so na gasilskem domu odkrili spominsko ploščo padlim gasilec. Zborovanje na Titovem trgu se je zaključilo z nastopom domačega pevskega zbora in folklorne skupine. Velik del gostov se je v nadaljevanju sporeda udeležil otvoritve nove tovarne za proizvodnjo vinske kisline in njenih soli. Novo tovarno je spravi v pogon predsednik okrajnega ljudskega odbora Albin Duje. Ob tej priložnosti je spregovoril nekaj besed o pomenu te tovarne, ki je druga te vrste v Jugoslaviji in čestital delovnemu kolektivu, posebno pa še inženirju Gerlu, ki je v glavnem vodil vsa tehnična dela.

V okviru teh proslav je priredilo telesno-vzgojno društvo Partizan uspel telovadni nastop. Ob spremljavi dobro posnetih klavirskih skladb so člani in članice ter srednješolci izvedli pester spored prostih in drugih vaj, kot preskoke čez kozo, vaje na višinski gredi, štafetne igre itd. Kot zaključno točko so izvajale mladinke prosto vajo »Prebujenje«, katere avtor je načelnica TVD Partizana Anica Soršič.

sporedu je občinski praznik Ilirske Bistrice 4. junij, izredno uspel in bo sčasoma postal resničnem vsakoletni praznik vsakega občana Ilirske Bistrice.

OBISKALI SMO PARTIZANSKE KRAJE

Dve patrulji I. čete V. VDV bataljona sta v soboto jutraj krenili iz Kopra in iz Črnege kala proti Podgorju, kjer sta se združili ter skupno sodelovali pri nedeljski proslavi partizanskega dne na Ostrožnem brdu. Spotoma sta patrulji obiskali Boršt, Zabajlje, Lopar, Čezarje, Beko, Gabrovico in Kastelec. Bivšim partizanskim družinam so izročili skromna spominska darila, na grobovih padlih za svobodo pa so položili vence. V nekaterih krajih je nekdanji borec te čete Danilo Ivančič spregovoril zbranim vaščanom o pomenu partizanskega slavlja. Člani patrulje in vaščani so ob tej priložnosti obujali spomine na slavne dni narodnoosvobodilne vojne.

—8

POSTOJNA

Te dni je zaključila letošnjo sezono predavanja postojnska Ljudska univerza. Ob tej priložnosti so polagali izpite tečajniki angleškega in nemškega jezika. Kakor je znano, so v Postojni letos priredili dva začetna in en nadaljevalni tečaj angleškega in tri začetne ter enega nadaljevalnega za nemški jezik. Vseh tečajev se je udeležilo 35 oseb, v glavnem nameščenci gostinske in trgovinske stroke ter uslužbenci železniškega podjetja iz Postojne. Zaradi velikega zanimanja za jezikovne tečaje bo v jeseni organizirala postojnska Ljudska univerza nove začetne in nadaljevalne tečaje tujih jezikov.

Šoferji in mehaniki ustanovljajo svojo strokovno organizacijo

V soboto bo v Kopru posvetovanje poklicnih šoferjev in avtomehaničkov koprškega okraja, na katerem se bodo pogovorili o možnosti ustanovitve okrajnega društva voznikov motornih vozil in avtomehaničkov. To strokovno društvo bo predvidoma vključevalo nad 500 poklicnih šoferjev in več sto avtomehaničkov našega okraja. Njegova naloga bo v prvi vrsti prirejanje predavanj, tečajev, razstav in tekmovanj med posameznimi člani v namenu izboljšanja prometne discipline ter krepitev zavesti skupnosti, tovarništva in delovne usposobljenosti. Razen tega bo društvo razpravljalo tudi o izboljšanju delovnih pogojev svojih članov in jim nudilo strokovne nasvete.

TEČAJ OBRATNIH HIGIENIKOV

Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kopru je organiziral tridenčni tečaj obratnih higienikov vseh večjih delovnih kolektivov okraja. Tečaj je trajal od nedeljka do srede ter so se ga udeležili zastopniki tridesetih podjetij. Predavala so priznani strokovnjaki Zavoda za preučevanje dela in varnosti pri dela LRS, Centralnega higienskega zavoda in Republiške inšpekcije dela.

Te je prvi korak, ki ga je izvršila Komisija za HTZ dela pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v sistematični borbi za preprečevanje delovnih nesreč.

EDEN OD POGLEDV NA ODPRT PROBLEM

Preskrbovanje potrošnih središč s svežo morskoro ribo

V zadnjem času je bilo veliko govora in pisanja o preskrbovanju naših tržišč s svežimi morskimi ribami in še posebej o njihovih cenah. Večina vsega razpravljanja je imela vsekakor pozitiven namen, vendar pa je treba pripomniti, da se zaradi nepoznanja pravih razmer velikokrat dela krivica podjetjem, ki se ukvarjajo z ulovom in trgovino morskimi rib. Prav zato se lahko to razpravljanje sprevrže v natočevanje, ki ima lahko še kake škodljive posledice.

Morskih rib je več sto vrst. Vsaka riba pa ima po svojem okusu in hranilni vrednosti tudi svojo ceno, na to pa vpliva tudi velikost ulovljene ribe. Nanjo vpliva še tudi vreme in uspešen ulov na splošno. V letu 1954 smo imeli dva meseca pregled nad cenami morskimi rib vseh tržišč v Jugoslaviji. Prav tedaj je neki novinar napisal, da so najcenejše morske ribe v Rovinju v Istri. Pregledali smo listo in ugotovili, da so bile prav tisti čas cenejše na Reki, v Kopru, Izoli in celo v Ljubljani! Dopisnik je namreč tedaj potoval ob istrski obali in se mudil v Rovinju prav tedaj, ko so imeli ribiči dober ulov — v eni od redkih noči, ko je burja mirovala in je bilo lepo vreme.

Večkrat je slišati, da so morske ribe cenejše v Ljubljani kakor pa v Kopru, v Beogradu, ali v Pulju. Seveda tega ni mogoče verjeti, saj morajo vsa podjetja delati na podlagi rentabilnega računa. Nastane pa lahko velika razlika v ceni glede na velikost rib — celo do 100 odstotkov pri isti vrsti rib. Na to vplivajo predvsem tujezemska tržišča. Tako stanejo na primer v Prsti zobatci, težki nad 25 dkg, po 1500 Lit kilogram, težki od 10 do 25 dkg 1200, takšni pod 10 dkg teže pa komaj 600 do 800 Lit kilogram. Glede na te ustaljene norme za prodajo svežih rib se tudi razvija vsa trgovina z njimi.

Ob slabem vremenu in močnem vetru je ulov prav tako nemogoč. Ribam tedaj cena poskoči, v kolikor jih je sploh dobiti na trgu. V letu 1955 se je razen tega 98 odstotkov privatnih ribičev iz bivšega koprškega in bujskega okraja izselilo v Italijo. Ti ribiči so pozimi in poleti preskrbovali naše ribarnice z belo ribo. Ribiška podjetja so sicer uspela nadomestiti ribiče na svojih ladjah, ki služijo poleti predvsem in samo za ulov modre ribe in preskrbovanje ribje industrije, medtem ko je v preskrbovanju ribarnic z belo ribo nastala občutna vrzel, ki je še ni uspelo zamašiti. To vprašanje prav

sedaj rešujejo z ustanovitvijo ribiških društev v Izoli in Piranu. V njih združeni ribiči bodo preskrbovali ribarnice z belo ribo tudi poleti.

Se nekaj o prvorazredni, visokokakovostni morski ribi: za kilogram te ribe dobimo na zunanjem trgu toliko deviznih dinarjev, kolikor za tri kilograme svežega prašičjega mesa! Vsekakor je bolje izvoziti ribe kakor pa prašiče, če je tako ugodno razmerje. Pri tem je treba ugotoviti, da je ulov teh rib neznaten in bi komaj zadostoval za kakih 1000 ljudi. S to količino se niti od daleč ne da kriti potreba.

To je le nekaj konkretnih pripomb na nekonkretno opravljanje neodgovornih nergačev, ki celo izkoriščajo »poštene žene« v svoje člankarske namene. Tem ljudem bi bili tudi mi zelo hvaležni, če bi nam pomagali najti ribiče, ki bi lovili morske ribe po nižjih cenah.

»Riba« Izola

Gospodarstvo koprškega okraja

Vrsta živine	skupno štev. v okraju	(nadaljevanje)		na 100 prebivalcev	na 100 ha kmetijske površine
		okraj	okraj		
govedo	35.000	3,34	3,47	3,12	3,21
ovce	8.000	0,76	0,68	7,05	0,73
prašiči	18.400	1,75	3,18	2,82	1,69

Iz preglednice je razvidno, da je živinoreja v okraju nekoliko slabše razvita kot v merilu Slovenije oz. Jugoslavije. Od jugoslovanskega in slovenskega povprečja odstopa zlasti prašičjereja, delno zaradi pomanjkanja močnatih krmil, največ pa zato, ker je delovna sila v kmetijstvu v večji meri zaposlena pri intenzivnih kulturah, kot so vrtnine in vinogradi.

Živinoreja daje letno okrog 500 vagonov mesa (živa teža), od česar se okoli polovice izvaža izven okraja, največ v inozemstvo. Tudi proizvodnja mleka je pomembna. Cenimo, da dosega okrog 200 tisoč hl letno, od česar gre prav tako polovica za potrebe industrijskih krajev in za izvoz. V te količine je vračunano tudi maslo in sir, ki pa se izdelujeta le v manjši meri.

Sladkovodno ribištvo je spričo majhnega števila nadzemskih vodnih tokov relativno malo razvito. V Timavu (Reki) so postvili, katerih stalež ohranja ribogojnica v Ilirski Bistrici. V reki Pivki so šču-

ke linji in kleni, pa tudi rakov je precej.

Pomorsko ribištvo je dalo v letu 1954 1.247 ton rib. Le-te se v večjem delu predelujejo v tovarnah ribjih konzerv v Izoli, manjše količine pa se tudi izvažajo. Obmorske občine so v letu 1954 razpolagale s 44 ribiškiimi ladjami s 473 BRT in 132 člani s 112 BRT. Spričo neizkoriščenih zmogljivosti tovarnih ribjih konzerv je ribištvo usmerjeno k povečanju zmogljivosti ulova in si v ta namen nabavlja večje, moderno opremljene ribolovne enote.

Gozdovi na področju okraja zajemajo 36,8% celokupne površine. Vendar so gospodarsko pomembni le gozdovi ob vzhodnem robu okraja, ki imajo okrog 100—180 m² zaloge na ha in kjer prevladujejo iglavci (jelka-smreke). V drugih delih okraja prevladujejo listavci z umešnimi kulturami iglavcev. Prve področje daje pretežno tehnični les za predelavo in za izvoz, drugo pa ne krije niti lastnih potreb prebi-

valstva, saj ima komaj 10—40 m² zaloge na ha. Gozdovi so pretežno prebiralnega tipa. V gozdarsko pasivnem področju so gozdne površine precej obremenjene s pašo in steljarjenjem.

Letno posekajo v okraju okrog 160 tisoč m³ lesa, od tega okrog 80 tisoč m³ hlodovine za žago. V preostali količini prevladujejo drva, jamski in celulozni les, ki se tudi delno izvažajo v tujino, delno pa v druge kraje Jugoslavije. Hlodovino predelajo v lokalnih lesno-industrijskih podjetjih.

Gozdovi dajejo precejšnje stranske zaslužke kmečkemu prebivalstvu ob vzhodnem robu okraja. Tod je mnogo voznikov in gozdnih delavcev, ki v kmetijski sezoni pomagajo doma na kmetiji, jeseni, pozimi in spomladi pa iščejo zaslužek v gozdovih. Tudi gozdni sadeži in zdravilna zelišča so izdaten postranski vir zaslužka prebivalstva v gozdnih predelih.

Rudarstvo je v okraju Koper skoraj izpolnoma malo razvito. Okrog 3000 ton visokokaloričnega črnega premoga daje rudnik »Timav« v Vremskem Britofu. Vendar so zaloge tega rudnika v glavnem izkoriščene. Sedaj raziskujejo, če je možno obnoviti stari rudniški ja-

(Nadaljevanje prihodnjid)

Kako upravljamo

Za razgledanost naših kolektivov

Politično-ekonomskemu izobraževanju članov delovnih kolektivov je dala okrajna konferenca Zveze komunistov in okrajni občni zbor sindikatov velik poudarek. Zbora delegatov sta opozorila na vso resnost tega vprašanja, ker zahteva razvoj socialistične demokracije v naši družbeni ureditvi vedno več razvoja in razgledanosti, ne samo po strokovni plati, temveč tudi glede na spoznavanje in reševanje družbeno-ekonomskih in političnih vprašanj. Velikokrat se ob teže rešljivi vprašanji ne najdemo, ker jih ne rešujemo pravočasno ali pa jih celo puščamo ob strani. V naši praksi večkrat tudi kršimo zakonske predpise, pa naj se to nanaša na plačilno politiko, na politiko splošnega gospodarjenja ali druga težja vprašanja. Neredko imamo celo sklepe delavskih svetov ter upravnih odborov, ki niso povsem zakoniti. Mnogo negativnih pojavov je tudi takšnih, ko gre za izkazje raznih vrst v naših gospodarskih predpisih in gospodarskih instrumentih, vse to pa spet pogosto vodi k nezakonitomu uporabljanju raznih skladov. Da bi dosegli večje izbiro dobrin za družbeno potrebo, da bi v našem gospodarstvu povečali čut odgovornosti za zakonitost, da bi megili izboljšati organizacijo proizvodnje, povečali storilnost dela, urediti sistem nagrajevanja oziroma plačevanja po delu — učinku (normiranje dela), s tem pa dati večji zaslužek tistemu delavcu, ki s svojim delom proizvaja več in boljše proizvode — morajo imeti naši kolektivi takšne kadre, ki se dovolj razgledani in oboroženi z osnovnim politično-ekonomskim znanjem.

Prav s tem namenom, da bi v naših kolektivih dosegli boljše izvajanje postavljenih nalog, je Okrajni komite ZKS s pomočjo svojega predavateljskega aktiva in v sodelovanju z okrajnim sindikalnim svetom te dni pripravil seminarje po nekaterih naših kolektivih. Podobni seminarji Okrajnega komiteja ZKS, ki so nedavno obogatili znanje članov vseh občinskih komitejev ZKS v okraju, so dali namreč zadostne izkušnje, da bi lahko isti predavatelji z uspehom odšli tudi v vse večje delovne kolektive. Udeležbo na predvidenih seminarjih pa je smatrati kot obvezno za vse člane delavskih svetov in upravnih odborov, za vse odbornike sindikalnih podružnic ter za člane ZK v podjetjih. Zaželeno pa je, da prisostvujejo predavanjem na seminarjih tudi ostali člani delovnih kolektivov. Udeleženci teh seminarjev se bodo seznanili z vprašanji delavskega upravljanja, splošnega gospodarstva, kmetijstva ter razvoja socialističnih odnosov na vasi ter z nekaterimi važnejšimi vprašanji naše zunanje politike.

Predavanja bodo v naslednjih podjetjih:

KURILNICA Divača: dne 11. gospodarstvo, dne 12. kmetijstvo, dne 13. zunanja politika in dne 14. junija družbeno upravljanje; vsak dan ob 16. uri.

LESNI KOMBINAT Hirska Bistrica: dne 11. kmetijstvo, dne 12. gospodarstvo, dne 13. družbeno upravljanje in dne 14. junija zunanja politika; vsak dan ob 16. uri.

PLETENINA Sežana: dne 11. gospodarstvo, dne 12. kmetijstvo, dne 13. zunanja politika in dne 14. junija družbeno upravljanje; vsak dan ob 16. uri.

TOMOS Koper: dne 19. gospodarstvo, dne 20. kmetijstvo, dne 21. družbeno upravljanje in dne 22. junija zunanja politika; vsak dan ob 16. uri.

STIL Koper: dne 19. gospodarstvo,

Za vsklajeno delovanje svetov OLO

V petek, 1. t. m., je bila pri predsedniku Albinu Dujcu druga seja predsednikov vseh svetov pri OLO. Po proučitvi novih deležil okrajnega statuta se bilo po razpravi konkretizirano pravice in dolžnosti svetov, ugotovljene kompetence svetov in upravnih organov ter sprejeti sklepi za potrebno sodelovanje med sveti samimi in za sodelovanje med sveti ter okrajnim ljudskim odborom. Razen pomembnih sklepov za vsklajeno odzivanje se je posameznih svetov ter vertikalno povezave okrajnih in občinskih svetov je bilo sprejetih še več predlogov za poglobljeno delovanje teh okrajnih družbenih organov.

Za potrošniške svete

O udeležbi potrošnikov pri dobičku

Po zveznih predpisih o razdelitvi dohodka trgovskih podjetij, pa tudi z okrajnim družbenim planom za leto 1956 je predvideno, da se delški mreži vrne, oziroma porazdeli ustvarjenega dobička v naši trgovini med potrošnike. Ta del dobička, ki bo na razpolago potrošnikom, bo v našem okraju znašal predvidoma nekaj nad 10 milijonov dinarjev. V ta namen so tudi občinski ljudski odbori zagotovili v svojih družbenih planih za leto 1956 način porazdelitve teh dobičkov.

V zvezi z gornjimi določili pa se postavlja vprašanje, kako bodo to nalogo izvršila naša trgovska podjetja skupno z že ustanovljenimi potrošniškimi sveti — organi družbenega upravljanja na področju blagovnega prometa. Dejstvo, da so denarni skladi namenjeni prostemu razpolaganju potrošnikov razmeroma skromni, temeljnega pomena teh denarnih skladov — kot materialne opore potrošnikov in njihovih sve-

dne 20. kmetijstvo, dne 21. družbeno upravljanje in dne 22. junija zunanja politika; vsak dan ob 14.30 uri.

JAVOR Pivka: dne 25. gospodarstvo, dne 26. kmetijstvo, dne 27. zunanja politika in dne 28. junija družbeno upravljanje; vsak dan ob 16. uri.

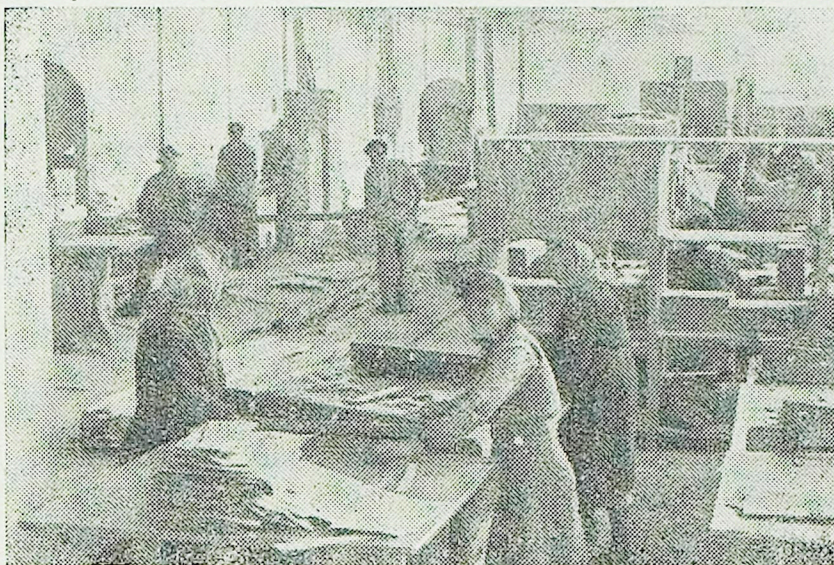
JAVOR Prestranek: dne 25. kmetijstvo, dne 26. gospodarstvo, dne 27. družbeno upravljanje in dne 28. junija zunanja politika; vsak dan ob 16. uri.

LIP Postojna: dne 25. kmetijstvo, dne 26. družbeno upravljanje, 27. gospodarstvo in dne 28. zunanja politika; vsak dan ob 16. uri.

PODJETJE NEVERKE: dne 25. gospodarstvo, dne 26. kmetijstvo, dne 27. zunanja politika in dne 28. junija družbeno upravljanje; vsak dan ob 16. uri.

Prakso takih predavanj, oziroma seminarjev se bo nadaljevalo v jesenskem roku tudi po drugih podjetjih, lahko pa tudi še v polletnih mesecih, v kolikor bodo pogoji za uspešno izvedbo.

Zaželeno in prav bi bilo, da občinski komiteji ZKS in občinski sindikalni sveti že sedaj pristopijo, v kolikor tega še niso storili, k organiziranju klubov proizvajalcev, ker je to zaenkrat najboljše oblika združevanja članov organov delavskega upravljanja, saj si s posvetovanji, ki jih ti klubi pripravijo, izmenjajo medsebojne izkušnje, se razčiščujejo nejasna vprašanja ter se obračajo za potrebna pojasnila na tiste forume, ki lahko dajejo ustrezne odgovore na posamezna aktualna vprašanja. S. B.

Delavke in delavci pri delu v tovarni »Javor« v Pivki

Državljeni predlagajo ...

Odgovor Tržne inšpekcije OLO Koper, na predlog F. S. iz Portoroža

Vaš predlog se nam zdi vseskozi umesten in koristen, saj je njegov namen pospešiti družbeno kontrolo v našem gostinstvu in v ostalih panogah blagovnega prometa. Menimo, da bi realizacija Vašega predloga vzpodbudno delovala na proizvajalce vina, istočasno pa preprečila marsikateri nezaželen pojav v prometu s tovrstnim blagom. Strinjamo se z Vami tudi v pogledu Vaše ugotovitve, da vino na poti od proizvajalca do točilne

mize neredko izgubi na kvaliteti. Ta ugotovitev utemeljeno vzbuja sum, da posamezni neodgovorni uslužbenci v nekaterih gostinskih obratih na vse mogoče načine »režejo«, to je mešajo vina, včasih pa jim celo dodajajo vodo. To se dogaja kljub temu, da uredbe, ki urejajo blagovni promet in gostinstvo, nedvoumno predpisujejo, da mora kvaliteta blaga, označena na fakturi (računu), odgovarjati kvaliteti na prodajnem mestu, to je v trgovini oziroma gostinskem obratu. Na temelju omenjenega moremo zaključiti le, da bi Vaš predlog — v katerem zahtevate, da bi morala vsa podjetja, ki imajo dovoljenje za točenje alkoholnih pijač, obvezno imeti na vidnem mestu izobešen seznam z navedbo provenience, vrste (imena) vina, imena proizvajalca, predvsem pa gradacije vina — organom inšpekcije bistveno olajšal kontrolo. Razen tega pa bi na ta način imeli več možnosti za kontrolo tudi sami potrošniki — pa tudi proizvajalci, ki se mnogokrat pritožujejo, da se njihovo ime in vino na najrazličnejše načine zlorablja.

Tržna inšpekcija je sklenila predložiti našemu okrajnemu ljudskemu odboru odlok po katerem naj bi — kakor ste predlagali — imeli vsi gostinski obrati na vidnem mestu izobešen seznam oziroma spisek provenience, vrste (ime) vina, ime proizvajalca in točne gradacije vina.

Tržna inšpekcija — Koper

Dragi tovariš F. S.! Kot vidite, Vaš predlog ni ostal brez odmeva. Uredništvo »Slovenskega Jadrana« se bo kajpak tudi še v bodoče zanimalo za usodo Vašega predloga, kar pomeni, da bomo v okviru rubrike »Kako upravljamo« objavili stališče, ki ga bodo do Vašega predloga zavzeli merodajni gospodarski organi Okrajnega ljudskega odbora v Kopru.

Uredništvo

Bilo bi prav ...

... če bi se delavsko samoupravljanje čimprej uveljavilo tudi v gostinskem podjetju v Divači ...

... če bi se kmetijska zadruga v Prestranku, ki ima vključenih le 24,1% kmetijskih gospodarstev, ozirala po KZ Hrenovici, ki ima vključenih 95,3% gospodarstev ...

... če bi hišni svet v Čevljarski ulici štev. 26 v Kopru — kot večina drugih hišnih svetov — začel pobirati tudi najemnino, katero še vedno pobira in zadržuje »administrator« ...

... če bi Zavod za pospeševanje kmetijstva v Skočjanu, ki mu po domače pravijo tudi »Državno posestvo«, v bodoče bolj skrbel za svoje koristi pri morebitni prodaji konj, ker se potem ne bo moglo več zgoditi, da bi »Zavod« prodal konja »Mestni klavnicar iz Izola« za 6.000 din, katera pa ga je preprodala »Splošni trgovski v Kopru« za 15.000 din, medtem ko je le-ta konja ponovno preprodal »Mesoprometu« v Kopru za 20.000 din ...

... če bi podjetje »Fructus« v Kopru kmetijskim zadrugam pravočasno sporočilo dnevne odkupne cene za površino in s tem omogočilo takojšnje izplačilo proizvajalcem ...

... če bi se kmetijska zadruga v Izoli v večji meri ukvarjala s pospeševanjem kmetijstva. Doslej zadruga ni delala gnojilnih poskusov in demonstrativnih poskusov za zaščito rastlin, prav tako pa ni sodelovala v akciji za letošnje zimsko škropljenje, čeprav ima zaposlena dva kmetijska tehnika. Bilo pa bi prav tudi, če bi ZK Izola pri odkupih posvetila več pozornosti kakovosti kmetijskih proizvodov, ker bi s tem ugodila kmetovalcem in potrošnikom ...

... če bi tisti člani hišnih svetov, ki doslej še niso prebrali brošure »Hišni sveti in družbeno upravljanje stanovaljskih hiš« — izdane leta 1956 v Ljubljani — storili to čimprej! ...

Marmorindus - Sežana

SEDEŽ DUTOVLJE

Razpisuje mesta:

TEHNIČNEGA VODJE PODJETJA

Inženir ali gradbeni tehnik z znanjem pridobivanja

in predelave marmora,

ŠEFA RAČUNSKO GOSPODARSKEGA SEKTORJA

Z ekonomsko fakulteto ali podobno,

KOMERCIALNEGA VODJE

Fakulteta ali popolna srednja šola,

RAČUNOVODJE

Polpola srednja šola,

KNJIGOVODIJ

Polpola srednja šola,

SEKRETARJA PODJETJA

Fakulteta ali ustrezajoča popolna srednja šola z več

letno prakso v upravno pravnih poslih.

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj.

Interesenti naj pošljejo ponudbe s kratkim življenjepisom.

Iz dela mladinskih organizacij

Pretekli teden sta bili v Kopru in v Divači občinski mladinski konferenci. Obema so prisostvovali številni predstavniki ljudske oblasti in množičnih organizacij.

Konferenci je prisostvovalo 124 delegatov, ki so zastopali 1658 mladink in mladincev občinske mladinske organizacije. Dosedanji predsednik občinskega komiteja Zarko Zivec je v referatu kritično razpravljaval o delu organizacije, ki je v preteklem letu uspešno razširila svojo dejavnost z ustanovitvijo novih mladinskih aktivov, z vključitvijo 684 mladincev v njeno sredo, z vrsto predavanj, proslav in sestankov na katerih so obravnavali vprašanja vloge mladine v delavskem upravljanju in družbenem samoupravljanju. Omenil pa je tudi, da so dosedanje uspehi dela le začetek nadaljnje organizacijske krepitve osnovnih aktivov in navodilo za bodoče vzgojno-politično delo. Delegati so v živahni razpravi med drugimi govorili o nalogah kmetijske mladine v uvajanju socialističnih oblik v našo kmetijsko proizvodnjo, poudarili so nujnost tesnejšega sodelovanja drugih množičnih organizacij z mladinsko, o večjem vključevanju mladine v organe družbenega samoupravljanja (v delavskih svetih koprške občine je le 88 mladincev, 20 pa jih deluje v raznih odborih) ter v ljudsko-prosvetno, telesno-vzgojno in športna društva. Izrazili so tudi željo, da bi v prihodnje prirejala mladinska organizacija več predavanj in tečajev, tako strokovnih, kakor tudi političnih in to predvsem na podeželju, kjer je zaenkrat vključenih v mladinsko organizacijo še premalo mladine.

Ob zaključku so izvolili 25 članski občinski mladinski komitej, ki bo na osnovi razprave delegatov izdelal načrt za prihodnjo poslovno obdobje.

Na občinski mladinski konferenci v Divači pa je bilo tako iz poročila Ivana Lipolda, kakor tudi iz razprave v prvi vrsti razvidno, da nekatera občinska politična in gospodarska vodstva gledajo na delo mladinske organizacije z dokajšnjim nezaupanjem. Dogodili so se primeri (KZ Lokve), da posamezniki ne želijo vključevanja mladine v družbeno samoupravljanje, češ, da mla-

dinci niso sposobni prevzeti nase to odgovorno družbeno delo, po drugi strani pa ne nudijo mladini možnost, da bi se vzgajala v prevzemanju teh funkcij. Zato je v tej občini sodelovanje mladine v organih družbenega upravljanja skoraj neopazno. Pregledali so, da bi novoizvoljeni mladinski komitej v prihodnje poiskal možnosti tesnejšega sodelovanja z vsemi množičnimi organizacijami in vodstvi podjetij ter kmetijskih zadrug. Pohvalili so prizadevnost mladine v Lokvi in Senožečah, kjer se mladinci aktivno udeležujejo javnega življenja. Tako imajo v Senožečah dober tamburaški zbor, sedaj pa snujejo strelsko družino. V Divači in Lokvi je mladina nosilec telesnovzgojnega dela ter se skrbno pripravlja na prvi večji telovadni nastop, ki bo to

LOKEV

Pretekli teden so v Lokvi odprli knjižnico in čitalnico. Knjižnica je v lepo urejenem prostoru Zadrugnega doma. Otvoritev je prisostvovala tudi 30 mladincev, kar je znak, da je bila ta ustanova več kot potrebna. Da je knjižnica lahko začela delati, so zbrali precej dobrih knjig, občinski ljudski odbor v Divači pa jim je odstopil omaro, medtem ko je KZ Lokve darovala 15.000 dinarjev. Pohvaliti je treba tudi pripadnike JLA, ki so priskočili na pomoč pri urejanju prostorov in darovali nekaj slik naših voditeljev. Skrb za ureditev knjižnice sta prevzela mladinska organizacija in krajevni odbor SZDL.

PREM

Na krompirjevih nasadih se je spet pojavil koloradni hrošč — letos v veliko večji množini, kakor prejšnja leta. Kmetje so mu že pred škropljenjem okuženih njiv napovedali neizprosno boj. Tudi tisti, ki sicer še zmerom z nezaupanjem gledajo na učinkovitost raznih koloradarju škodljivih škropljiv ga pridno obirajo z golimi rokami in vztrajno iščejo po krompirjevih listih novih zalog.

V ospredju zanimanja in vsakodnevnih razgovorov je zopetna graditev, oziroma skorajšnja dograditev brkinske ceste. Ta cesta bi zadovoljila predvsem prebivalce osrednjih Brkinov, vaščane Celj, Prelož in druge, ki vozijo vse svoje pridelke v odkup zadrugi po dosedanjih slabih in razdrapanih poteh, ki občutno kvarijo kakovost blaga in povečujejo prevozne stroške. Prebivalci teh vasi bodo sodelovali z mladinskimi delovnimi brigadami in z udarniškim delom in z oskrbovanjem brigadirjev s hrano.

—šič—

ČRNI KAL

Sam bi napravili vodnjak

Ze več let je v Črnem kalu veliko govorjenja o dobri pitni vodi. Na množičnih sestankih so ljudje večkrat razpravljali o gradnji vodnega rezervoarja. Aktivisti so prav tako zapisali to željo ljudi, toda je ostalo vse le na papirju, čeprav je v vasi več studencev, ki bi jih lahko zajeli in speljali vodo v rezervoar. Posebno to občutijo žene, ki nimajo kje prati perila. Ne daleč od vasi je v grapi majhna kotanja, kjer se zbira voda. Zjutraj se med ženami vname pravo tekmovalstvo, katera bo prva prišla in oprala v čisti vodi. Tiste, ki pridejo kasneje, morajo prati v umazani vodi, kar ni ravno prijetno. Kakšno je potem tako perilo, si lahko mislimo. Tistemu, ki bo pomagal, da se bo vprašanje vode premaknilo z mrtve točke, bodo žene zelo hvaležne.

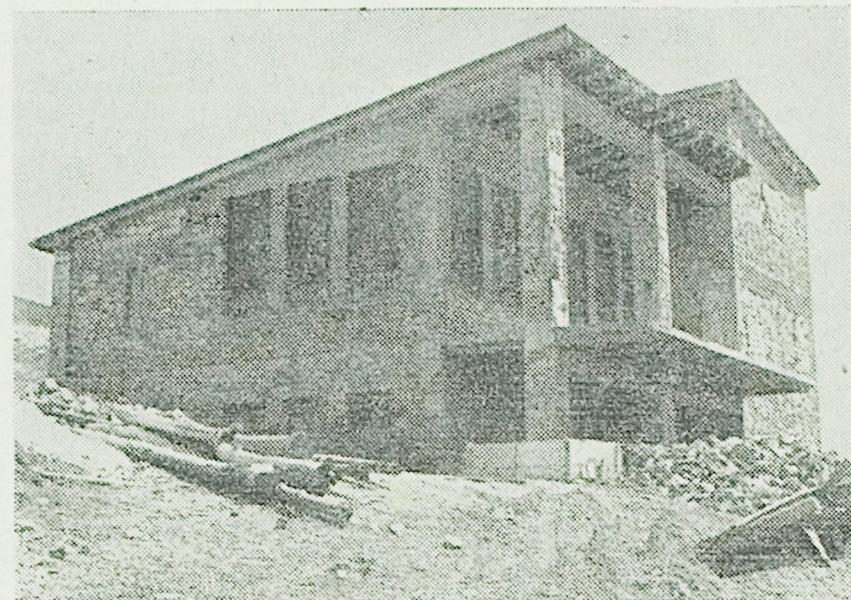
Tu je samo vprašanje: kako začeti? Ljudje želijo, da bi iz Kopra prišel nekdo, ki se na take stvari razume, da bi na licu mesta pregledal studence, napravil načrt in povedal ljudem, koliko in kakšnega materiala naj pripravijo. Vse bi potem kmalu pripravili in skopali še jamo za rezervoar in jarke za položitev cevi. Voda, ki jo uporabljajo sedaj, je nevarna zdravju, ker se vanjo steka gnojica iz vasi.

LEDINA nad Idrijo

Letos se je predstavilo Prosvetno društvo z dvema prireditvama. Uprizorili so Standerkerjevo dramo »Prevara« in Lipahovo veseloigro »Glavni dobitke«. V društvo je vključenih sedem okoliških vasi. Medtem pa pripravljajo prireditve tudi v Zadrugnem domu v Govejku. Oder je še precej skromen, predvsem potrebujejo novo zaveso. Odbor kmetijske zadruge, ki razume težave in potrebe društva, nudi vso podporo. Letos je društvo sprejelo precej novih članov, predvsem iz vrst mladine. V. G.

nedeljo. Razen tega pa so mladinci Lokve veliko storili za ustanovitev krajevne knjižnice.

Ob zaključku konference je predsednica OK LMS Marija Vogričeva podelila diplome za uspehe dela dosedanjega občinskega mladinskega komiteja ter mladinskih aktivov v Lokvi in Senožečah v šestmesečnem delovanju, ki ga je lansko jesen razpisal CK LMS.

Planinska koča na Slavniku je že pod streho

Slavnik vabi planince

Letošnje vreme je bilo zelo muhasto in je vsem nagajalo, tudi planincem. Šele zadnje dni maja je toplejše vreme omogočilo vzpon na nižje planinske točke. 27. maja je priredilo koprsko planinsko društvo skupinski izlet na Slavnik. Namen izleta je bil ogled koč, ki jo še gradijo, in pregled poti, ki jo bo treba že v kratkem markirati. Izlet je lepo uspel, škoda le, da se ga niso udeležili tudi mlajši planinci.

Slavnik je edina planinska prilačnost v neposredni bližini Kopra. Lani so začeli koprski planinci graditi na zahodni strani tik pod vrhom, planinsko koč. Planinska zveza Slovenije je prispevala 2.600.000 dinarjev kredita, okraj Koper pa en milijon dinarjev. Do lanske jeseni je bila koč pokrita in v grobem dograjena. Skoraj tretjina denarja je šlo za prevoz gradbenega materiala.

Za dokončno dograditev koč bo potrebno še precej sredstev. Čeprav odboru za gradnjo doslej teh še ni uspelo dobiti, bo poskrbel, da ne bi burja in slabo vreme naredila kakšne škode. Ker ima koč prednost pred podobnimi gradnjami v Sloveniji, je odbor prepričan, da bodo potrebna sredstva

pravočasno dobili, tako da bo koč do letošnje jeseni dokončana in opremljena. Kljub temu pa se bo odbor potrudil, da bo koč od zdaj in skozi vso sezono zasilno oskrbovana.

Na zadnji skupščini Planinske zveze Slovenije je bil na predlog odbora Planinskega društva Koper sprejet sklep, da se planinska transverzala, ki se sedaj končuje na Nanosu, podaljša do morja. Potekala naj bi z Nanosa čez del Krasa na Vremščico (1026 m), od tu v Brkine, mimo slivske jame Dimnice v Markovščino, od tu pa na Slavnik in dalje do morja. V Markovščini (gostilna) bodo lahko planinci tudi prenočili, saj bo na razpolago osem postelj. Ta vmesna postaja bo imela tudi svoj žig, prav tako kot tudi koč na Slavniku.

S Slavnika je prelep razgled na velik del Primorske. Z njegovega vrha vidiš Učko, daleč na vzhodni strani kipi v oblake vrh notranjskega Snežnika, vidijo se Nanos, Vremščica in drugi vrhovi. Na severu in zahodu pa so vidne Karnske in Julijske Alpe ter Dolomiti. Pod seboj lahko vidiš valovite Brkine in Čičarijo, na zahodu pa kot na velikanskem zemljevidu: Istro, Trst in morje.

mu ga ni zdelo vredno pobrati ven. Higiena pa taka!... La naj nikar ne misli tisti pek, da sem si morda to izmislil — pri meni je, varno spravljen v predalu dragocen »corpus delicti« — tisti nesrečni »čile«...

Bili so zelo veseli na Premu, ko so jim z lepimi plakati naznanili, da bo prišel v vas potujoči (ali nepotujoči) kino in si bodo vaščani lahko ogledali razne filme. To se je še dvakrat ponovilo — in vedno so ljudje čakali zaman. Ko je končno kino le prišel, pa seveda ljudi ni bilo. In je bilo tako bolj prav, zakaj tisti, ki so na predstavo le prišli, pa so bili močno razočarani nad programom in še posebno »gladkim predvajanjem« slik in tona potujočega kinematografa iz Ilirske Bistrice.

Pravijo, da mlekar Andrej na Ostrožnem brdu sicer ni nič kaj prijatelj z mlekom — ima pa že veliko rajši utekočinjeno grozdje ali pa sopro dvakrat prekuhanih kriv, da je bil tudi ljubi, dobri Vinček češpelj. In je bil tudi ljubi, dobri Vinček kriv, da je Andreja pred nekaj dnevi dobila v oblast osvražena voda: ko se je vračal — precej »pod gasmo« seveda — iz Ribnice proti domu, ga je pograbila deroča Reka in ga z vprego in mlekarški vrči vred odnesla proti Vremškemu Britofu. Še sreča, da se je znašel »pri roki« Valenčičev Saško iz Ribnice in vse skupaj potegnil na suho. Hudič si ga vedil, če ne bi sicer ljubi Drečje odplaval skozi Skocijanske jame proti Jadranskemu morju...

Naj bo dovolj za danes — in brez zamere, kdor je kriv, pa naj se naravna. Lepo se vam do prihodnjic priporočila in Vas pozdravlja Vaš

Vano

Pisma uredništvu

Tovariš urednik!

Veliko je krajev, ki si želijo gostovanja GSP. Nekaterim je mogoče ugoditi, nekaterim ne. Med kraji, iz katerih dobivamo največ prošenj in protestov, sta Sežana in Il. Bistrica. V Il. Bistrici imamo celo abonma, vendar smo imeli letos tam le tri

predstave. Vzroki? Prvi in najvažnejši je v tem, da naše gledališče še danes ni tehnično popolno urejeno. Naša gostovanja so zato povezana z daljšimi turnejami, ki jih vnaprej pripravimo. Na gostovanja hodimo, če je le mogoče, z rednimi prometnimi sredstvi, zato se v glavnem držimo tistih krajev, ki so ob prometnih žilah. Zaradi prevelikih izdatkov je skoraj nemogoče, da bi gostovali v kateremkoli oddaljenem kraju. Če bi imeli lastni avtobus, nam ta zadeva ne bi povzročala sivih las. Upamo, da bomo to v kratkem dosegli in potem bomo vsem na razpolago. Toliko za uvod, da bi prebivalci iz Sežane razumeli naše težave.

V Sežani lahko gostujemo le ob ponedeljkih. Če bi hoteli gostovati v drugih dneh, bi morali odkupiti, oziroma plačati kino predstavo. Tega pa za sedaj še ne zmoremo. Marsičesa je kriva tudi letošnja zima. Dvakrat smo ponudili gostovanje, vendar nas v Sežani niso mogli sprejeti, ker so pripravljali druge prireditve. Ob prvem gostovanju se bomo pogovorili o vseh vzrokih in težavah in se opravičili.

Nekolikanj drugačen je položaj v Il. Bistrici. Tam smo razpisali abonma. Naj takoj poudarimo, da Barba Vane ni bil poučen o vzrokih, zakaj naše gledališče zadnje čase nič več ne prihaja v Il. Bistrico, ki jo imamo za našo najboljši postojanko. Zdi se mi, da bi morali lokalni faktorji Barbi Vanetu in prebivalcem razložiti, da je bila prepovedana uporaba dvorane za gledališke predstave, ker ni bila urejena po zakonih o varstvu obiskovalcev. Zvedeli smo, da je ta stvar urejena in tudi že gostujemo v Sežani in v Il. Bistrici.

Naše gledališče je še razmeroma mlado, zato je razumljivo, da imamo še nešteto težav in napak. Upam, da nam obiskovalci iz Sežane in Il. Bistrice tega ne bodo štel v zlo. Naša želja in naš namen je, da bi čim več igrali in da bi naše obiskovalce čim bolj zadovoljili. Upamo, da bomo s prihodnjo sezono premagali marsikatero težavo in da bomo redno, z vsakim novim delom, gostovali tudi v Sežani, Il. Bistrici in po vseh odrih Slovenskega Primorja, kjer si želijo naših predstav.

Uprava GSP Koper

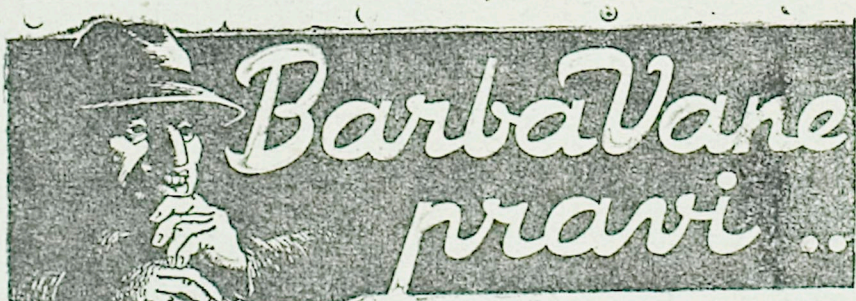
Tovariš urednik!

Ob nastalem lepem vremenu in vročini, ki je nenadoma nastopila po dolgi in hladni zimi, pa tudi ob vse daljših dnevih se samo po sebi postavlja vprašanje letnega kina — kinopredstav na prostem — in pa letnega urnika. Zelimo si kinopredstav prostem, ker je že prostor na razpolago, razen tega pa bi še radi, naj bi uprava kina takoj premaknila začetek večernih predstav za pol ure — na 20.30.

Obenem želimo prebivalci Semele, naj bi uprava koprškega kina v lastnem interesu postavila na križišču pri avtoprevozniskem podjetju »Slavniki« svojo oglasno desko, ki bi redno obveščala Semelečane o programu koprškega kina. Morda bi se dalo pogovoriti z upravo »Slavnik«, da bi vetrino namestili na njihovo upravno zgradbo, mimo katere grovešina Semelečanov v službo in z dela. Prav gotovo je zdaj v Semeleli tak odstotek rednih kinoobiskovalcev, da jim je uprava pravzaprav dolžna v tem pogledu ugoditi. Pa brez zamere — tovariši v upravi koprškega kina! Redna obiskovalka

PIRAN

Občinski sindikalni svet v Piranu je začel včeraj s tritedenskim seminarjem za novoizvoljene članke delavskih svetov in upravnih odborov piranske občine. Seminar so organizirali v dveh skupinah, in sicer enega v Piranu, drugega pa v Portorožu. Na obeh bodo predavali številni politični in gospodarski strokovnjaki o zakonodaji, o upravljanju državnih podjetij po delovnih kolektivih, o družbenem planu, o izvajanju novega komunalnega sistema, o zakonih, uredbah in predpisih s področja knjigovodstva, bančništva, higienske tehnike zaščite dela, socialnega varovanja in šolstva. Predavanjem prisostvujejo skoraj vsi člani novoizvoljenih organov delavskega upravljanja.

Dober dan, dragi prijatelji, spet smo za teden dni starejši. Da nam dnevi še hitreje minejo, pa nam — kot tokrat — poskrbijo razna Turistična društva in vse mogoče sekcije Ljudske tehnike. Posebno jadralski so tokrat poskrbeli za veselo zabavo — mislim one najmlajše, ki so komaj prešli svoj »krst«, ko so jih starejši tovariši pod gusarsko zastavo pometali Neptunu v naročje.

Se sem slišal s tem v zvezi, da so se gospe Srednje šole v Piranu močno razburjale, ker so jim pri Jadro klubu v Kopru menili nič tebi nič uzurpirali patent na starostni običaj mornarskega »krsta« pod strašno gusarsko zastavo in varstvom Neptunovega trizoba.

Pritožilo so se mi nekatere koprške gospodinje, da stane konjsko meso v konjski mesnici na koncu Čevljarjeve ulice — ali pa na začetku, kakor pač nanese pot — za Slovence po 209 dinarjev kilogram, po Italijansko pa ga prodajajo po 169 dinarjev, kar tudi jasno in glasno piše na tabli v izložbenem oknu omenjene mesnice — če ne verjamete, pa se sami pričajite!

Prebivalci Semele, ki so sicer zaposle-

ni v Kopru ali pa se v našem glavnem mestu preskrbujejo z življenjskimi potrebščinami, so me prišli vprašati, če velja člen 5, točka 4, poglavje IV. Odloka o javnem redu in miru, ki ga je izdal OLO Koper dne 27. decembra lanske leto. Tam namreč piše, da je prepovedano ob javnih cestah in poteh imeti ali nameščati na ograjo v višini do 1,20 m bodečo žico. Ta se namreč močno šopiri na poti med Koprmi in Semele — ne samo, da je napeljana vrhu ograje, marveč je cela ograja okoli vodne črpalke napravljena iz bodeče žice, ki rasta neposredno iz same poti. Semelečani so jo kaj veselili, posebno ponoči, ko morajo v gosjem redu prav pri nasprotnem zidu mimo nje, ker bi se sicer lahko zgodilo, da ostanejo spričo ostrih bodic brez kakga kosa obleke — ali pa si jo najmanj razparajo...

Za Dekane peče kruh pekarna na Skofljah. Včasih so tega kruha v Dekanih pošteno »veseli« — in siti, ne da bi ga jedli. Zgodilo se je namreč, da je gospodinja, ko je prerežala svežo štrugo, prerežala obenem tudi precejšen cigaretni ogorek ali »čika« po domače, ki je verjetno peku pri delu »pomotoma« padel v testo, pa se

Veličastna proslava desete obletnice Ljudske tehnike

Bela jadra na morski sinjini...

Koprsko regata — Ocenjevalna vožnja motociklov — Nočna regata ob ognjemetu — Slovesna proslava desete obletnice Ljudske tehnike tudi ob našem morju — Tradicionalni obred

Jadrnanje sodi med vrste športa, ki nudi več užitka jadralcu kakor pa gledalcu. Nekaj podobnega je tudi z regato. Tekmovalci poznajo pravila, izkorišča ugoden veter, si izbira pot, ki mu je najpri-

Iz pristanišča na štartno mesto kladnejša in kjer bo imel prednost. Gledalec, ki stoji na bregu in ki običajno ne pozna pravil, se dolgočasno; težko ga navduši še takšna duhovitost in spretnost v manevriranju.

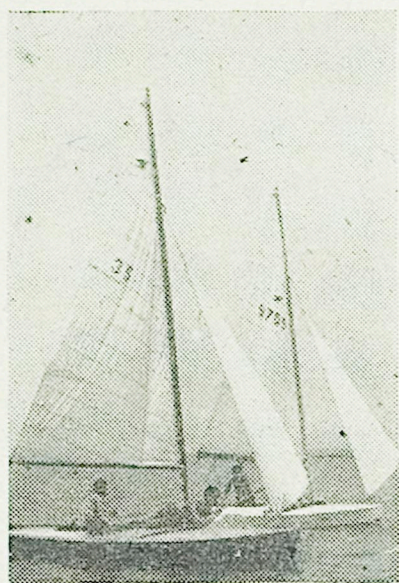
Regata je šport poštenosti in nesebičnosti. Razvil se je na severu, na Holandskem in v Veliki Britaniji, ter se kmalu priljubil tudi drugod. Uporabljajo različne vrste jadrnic, kot Zvezde, Krstače, Sloke itd. Tekmujejo po tipih bark, kakor tekmujejo boksarji po kategorijah. Med regato se ne sme tekmovalci posluževati nobenih pripomočkov, recimo vesel, ne sme se zadevati v druge jadrnice, sotekmovalcu ne sme odvzemati vetra itd. Deset minut pred štartom da štarter znak s strelom in dvigne zastavo, ki pove, katera vrsta jadrnic naj se pripravi. Drugič ustrela deset minut pred štartom. V tem trenutku ne sme imeti tekmovalci nobene zveze več z obalo. Tretji strel je znak za začetek.

V soboto popoldne se je začela tradicionalna koprsko regata, na kateri so razen slovenskih in hrva-

ških tekmovalcev sodelovali še klubi iz Trsta, Milja, Tržiča in ena posadka iz Avstrije. Dan je bil oblačen, pihal je močan veter.

Ze precej pred začetkom sem šel na pomol, kjer je bil štart in cilj. Radioamaterji so preskušali mikrofone in ozvočenje, medtem ko so drugi člani Ljudske tehnike pripravljali manjša dela, ki jih opazimo in pogrešamo samo tedaj, če jih ni. Sem in tja je kdo še zabil kak žebelj, skočil po kakšno stvar, jo prestavil ali odnesel... Na pomolu, ki je skoraj vedno zapuščen in na katerem le sem in tja vidiš kakšnega ribiča ali sprehajalca, je postajalo zmerom bolj živahno. Vedno več radovednežev je prihajalo in iskalo kraja, s katerega bi lepše videli.

Okrog treh popoldne so prišli na slavnostno tribuno povabjeni gostje, kot Albin Dujc, predsednik

Kdo bo koga?

okrajnega ljudskega odbora, Franc Klobučar, podpredsednik OLO, Mirko Jelerčič, predsednik Mestnega ljudskega odbora Koper, predstavnik italijanske vlade v Kopru dr. Guido Zecchin s soprogo in drugi. Tekmovalci je pozdravil predsednik Jadranskega kluba »Jadro« Stojan Smerkolj. Kmalu nato je zadonel s sodniškega stolpa strel in regata se je začela.

Dvajset »Slok« se je pripravilo.

Sedel sem na eno izmed skal, ki so navaljene pred pomol. Poleg mene je bil neki jadralci iz Opaticje. Drugi strel — Sloke imajo še pet minut časa. Sosed je gledal na uro in ko je potekla zadnja sekunda, je istočasno kot štartni strel zamahnil z roko. Svojemu prijatelju, ki je bil v eni izmed jadrnic, je zaklical: »Mile! Drži se!« Potem si je z razburjeno kretnjo popravlil očala, se pripognil in zamižal na eno oko. Njegov prijatelj je s spretnim manevrom prešel v vodstvo. Moj sosed se je oddahnil, tlesnil s pestjo ob dlan in zaklical: »Bravo! Bravo!« Obrnil se je k nam, ki smo sedeli okoli njega, in z navdušenjem razlagal prijateljevo prebrisanost. »Razumete, imel je prednost in jo je izkoristil! Zelo lepo!«

Startale so še posadke sedmih »L-5« in 14 jadrnic vrste »Zvezda«. V kategoriji »Slok« je bil zmagovalec Mario Mussotti iz Tržiča, v vrstah »L-5« je zasedel prvo mesto Hinko Mateljan z Reke, medtem ko si je med jadrnicami »Zvezda« priboril prvo mesto Fausto Busani iz Milja.

Ob desetih zvečer je bilo nočna, propagandna regata. Na robu ceste, ki vodi v Semedelo, so zagoreli ognji. Na morju so se zibale jadrnice in nenadoma je z vojne ladje, ki se je zasedla pred pristaniščem, zašvistela raketa, nato druga, tretja... Fššš... bum, raketa se je razletela, iz nje pa se je vsula večbarvna zvezdasta svetloba in zamrla. V zrak se je spet pognal kačast trak. Rdeč, rumen, moder, zelen ogenj je s trepetavo lučjo razsvetlil hiše, obraze presečenih ljudi, morje in bela jadra. Otroci so z napetimi očmi gledali, občudovali in sem in tja hlastno vpraševali starše, ki so jih držali za roke in jih komaj obvladovali. Pa tudi starejši se niso mogli ubraniti čaru; nekateri, ki so bili za prvo vrsto, so se dvigali na prste in stegovali vratove, da bi bolje videli...

Druga dne je bila svečana proslava desete obletnice Ljudske tehnike. Ob tej priložnosti je govoril tudi sekretar glavnega odbora LT Slovenije, Janez Nedok. V svojem govoru je opozoril na uspehe, na delo in govoril o pomenu te važne in pomembne organizacije.

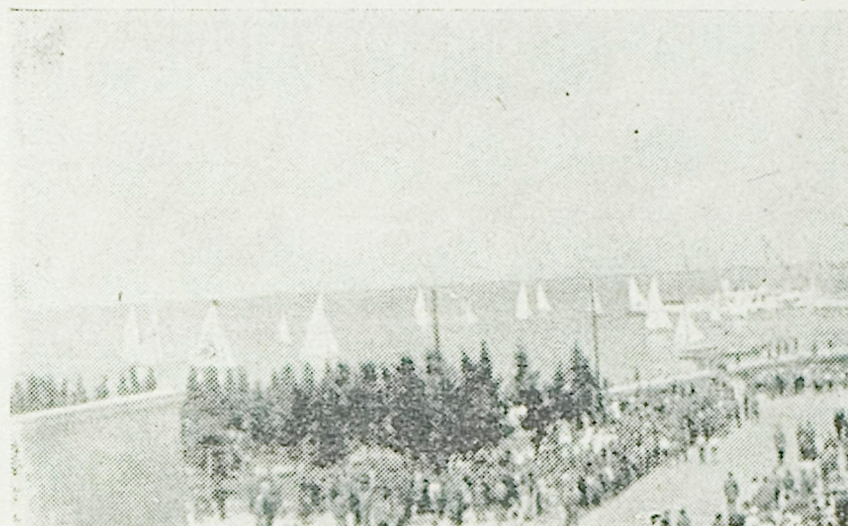
Za tem so izpred pristanišča krenili na ocenjevalno vožnjo motoristi, in medtem ko so se amaterji izolske Mehanotehne predstavili s svojimi motornimi letalskimi modeli, je z lesenega sodniškega stolpa spet zadonel strel. Regata se je nadaljevala. Iz gneče jader so se izluščile velike potovalne jadrnice, tako imenovani »Krstaši« ali »Križarke« po naše. Bilo je brezvetrje, zato se barke skorajda niso premikale. Prva je ujela v svoja jadra veter »Stella-maris«, ki jo je vodil dr. Pecoraria iz Trsta. Velika »Dubravka« iz Pulja je zaostala že na štartu in ni mogla te izgube nadomestiti na vsej, 7 milj dolgi progi.

Razen »Zvezd«, »Slok« in »L-5« so tekmovali v nedeljo tudi »Divje mačke« in »Olimpijske jole«.

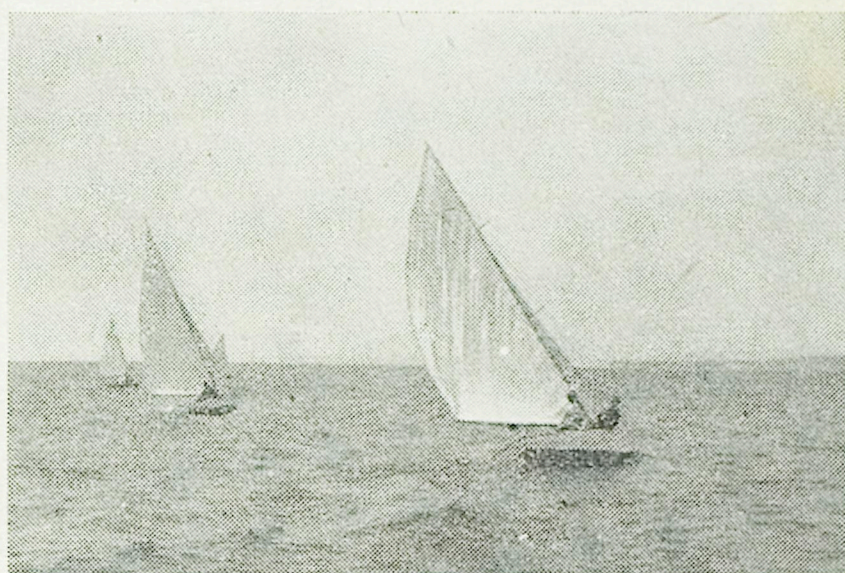
Stal sem na tribuni pod sodniškim stolpom. V zvočniku je zahreščal glas: »Zvezde, pozor! Se 5 minut!«

Zavel je veter in neka Avstrijka je pripravila svojo ozkotračno filmsko kamero. Zdaj! Kamera je zapopotala. »Zvezde« so kakor ena prešle štartno linijo. Nekdo je udaril po leseni ograji in poskočil. »Krasno! Edinstven štart! Skoči tja!« in fotografiraj! Črta »Zvezd« se je raztegnila in tiste, ki so bile bolj grajene, so prešle v vodstvo.

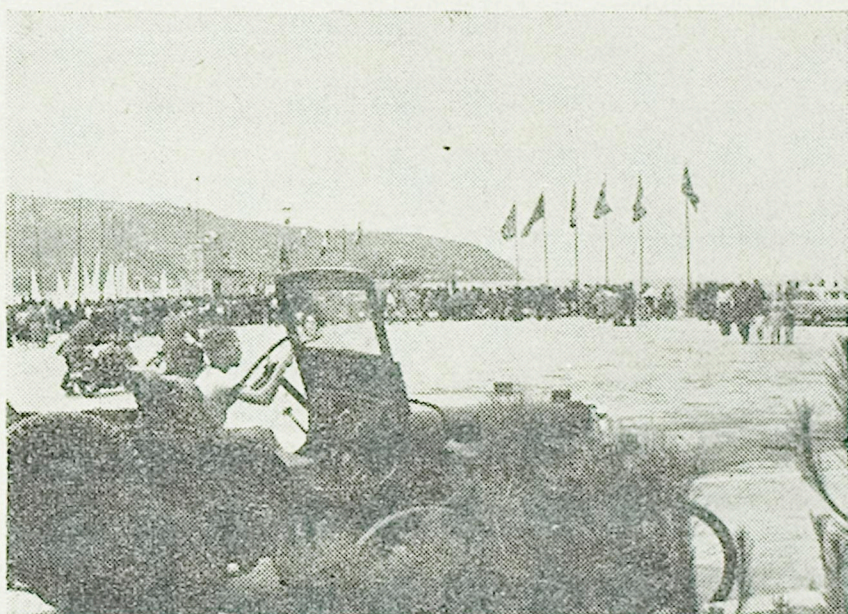
Medtem ko so se jadralci borili za prva mesta in upali na boljši veter, se je začel v pristanišču znameniti mornarski obred — krstili so nove člane jadranskega kluba »Jadro«, Stari »morski volkovi« iz kluba so bili strogi; in ne samo to, tudi grozni so bili. Ze njihova črna gusarska zastava z lobanjo in dvema prekrizanimi kostema je vzbudila (Nadaljevanje na 11. strani)

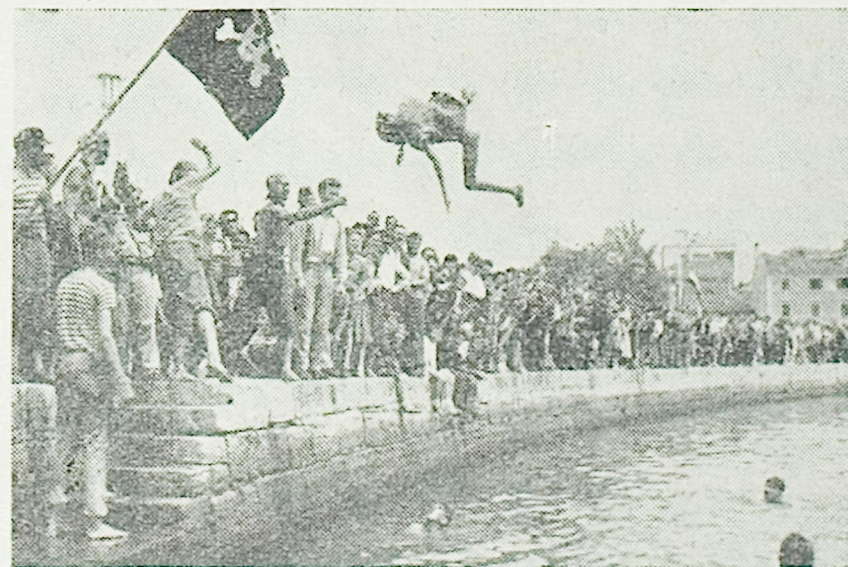
Koprsko pristanišče je bilo v soboto in nedeljo posajeno z belimi jadri, ki so brzela križem po sinji gladini, dokler se niso pomerila v viteški borbi za prvaka regate

Tedaj pa je bila takale slika: s polnimi jadri velra po lahno vzvalovanem morju velikemu cilju naproti

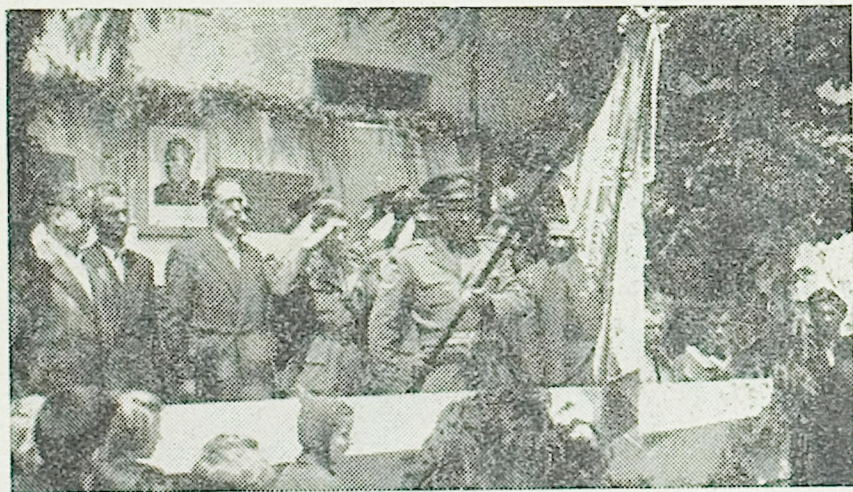
V znamenju Ljudske tehnike: avtomobil, bicikel, motoristi in bela jadra v koprskem pristanišču, kjer je množica ljudi prisostvovala proslavi 10-letnice obstoja Ljudske tehnike, ki si je v naši deželi nabrala ogromnih zaslug za tehnično vzgojo državljanov

Za konec še vesela zabava: po starem obredu so koprski jadralci sprejeli medse v Jadro klub mladi naraščaj, ki ga bo poslej varoval morski ožak Neptun s svojim trizobom. Pri slovesnem obredu sprejemanja novih članov pod okrilje gusarske zastave koprškega Jadrno kluba je bilo seveda obilo smeha pri prisotnih gledalcih, ki so se nagnili na obalo

PARTIZANSKI TABOR NA OSTROŽNEM BRDU

Lepa proslava 12. obletnice ustanovitve V. bataljona I. brigade VDV

V nedeljo dopoldne se je na Ostrožnem brdu zbralo okrog 3000 Brkincev in bivših partizanov, ki so proslavili dvanajsto obletnico ustanovitve petega bataljona I. brigade VDV. V zgodnjih jutranjih urah so na zbornem mestu prispele brkinska, istrska, podnanaška ter zgornje in spodnje plovka patrulja, ki so spotoma obiskale partizanske domačije v Brkinah ter se sestale s terenci narodno-osvobodilnega gibanja.

Na Ostrožnem brdu je bila nato proslava, ko sta se je med drugimi udeležila tudi narodna heroja Stane Semčič-Daki in Albert Gruden-Blišk. Na proslavi so predsednik okrajnega odbora Zveze borcev, ljudski poslanec Anton Ukmar, predsednik občinskega ljudskega odbora v Pivki Milan Zakrajšek in nekdanji komisar petega bataljona VDV Drago Suhi govorili o pomembnosti zbora tega bataljona in poudarili nadčloveške napore njegovih pripadnikov v borbi s fašisti za osvoboditev našega ljudstva. Po krajši kulturno-umetniški prireditvi, na kateri so sodelovali učenci osnovne šole na Ostrožnem brdu, pevski zbor iz Košane in godba na pihala Ljudske milice iz Ljubljane, so borci V. bataljona VDV položili vence na grobove padlih partizanov

GOSTOVANJE TRŽAŠKEGA SNG V TURISTIČNEM TEDNU

»Primorske zdrahe« v Kopru

Na Trgu Revolucije v Kopru je bilo pretekli teden kaj živahno. Še pozno v noč so delavci gradili pravo vas. »Ali rešujejo stanovanjski problem?« so vpraševali hudo mušneži. »Ne bi bilo napačno! Toda to so le kulise za uprizoritev »Primorskih zdrah«. Te dni nas zopet obiščejo Tržačani.«

Brez dvoma je bila uprizoritev ponašanih »Zdrah« (Carlo Goldoni: Le Baruffe Chiozzotte — Mirko Rupel: Primorske zdrahe) najprivlačnejša in najbolj kvalitetna prireditev Turističnega tedna. Brez vsakega hrupnega reklamiranja bi bila »novozgrajena vas« na našem glavnem trgu zadostno zagotovilo

S »Primorskimi zdrahami« je potem tržaško SNG sodelovalo na lanskem Ljubljanskem festivalu in želo veliko priznanje. Sele letos, 31. maja in 1. junija, pa smo jih videli tudi v Kopru.

Goldonijevo komedijo v treh dejanjih je prestavil v naše narečje dr. Mirko Rupel, tržaško uprizoritev sta režirala Jože Babič in Modest Sanci, ki je obenem upodobil nepozaben lik ribiča Lipeta. Baje je rekel nekdo v Trstu, da se »Zdrahe« splača gledati, pa če ne bi bilo drugega kot Sanci. Siroko in pestro zasnovano sceno sta pripravila Jože Cesar in inž. arh. Viktor Molka. Scensko glas-

bo je oskrbel Oskar Kjuder, plese pa je naštudirala Olga Gorjupova. Razen Modesta Sanci na so igrali še: Stane Raztresen, Valerija Silova, Zlata Rodoškova, Julij Guštin, Ema Starčeva, Stefka Drolčeva, Tea Starčeva, Miha Baloh, Anton Požar, Silvij Kobal, Joško Lukeš, Josip Fišer in drugi. Skratka, ves ansambel je imel priložnost, da se izkaže — in te priložnosti ni nihče zamudil.

Z. L.

MLADA POTA, ŠTEV. 9

Iz vsebine:

Smiljan Rozman: Pirhi, Stane Tomec: Zimska, Stane Pevec: Orok ob grobu, A. P.: Na obisku pri očetu, Valentin Cundrič: Pred nočjo, Samota, V večeru, Impresija na pragu ljubezni, Viktor Konjar: V kavarni, Sedeli smo ob obali, Vse je le veter, le veter, Tanja Drmeč: Pravokotnik belega papirja, Angelo Svab: Oni dve, Mila Malenšek: Sonet, Pomladne noči, Lučka Pilgram: Ob bergli, Silin: Pozabljena malica, Marjan Erbežnik: Zelja v beli noči, Moja pesem, Odgovor, Ivo Brnčič: Problem mladosti v Cankarjevi duševnosti in literaturi, Dr. Mirko Rupel: Jurčičev dnevnik leta 1863, Veno Taufer: Knjige, vredne da jih preberemo, Alenka Gerlovič: Slikarstvo dvajsetega stoletja, S. — L.: Ob robu šolske reforme, Stane Saksida: Motivi in mehanizmi II, Bogdan Kavčič: Malo po Miljetu, Ivan Potrč, Mitja Mejak, Jože Ciuha: Pogovori — Beleške.

Likovni prispevki: Ivo Subic, Jože Ciuha, France Mesarič, France Podrekar, Ivan Cankar, Pablo Picasso, Jacques Lipschitz, Bernard Léger, Gino Severini.

Scena tržaškega SNG za uprizoritev Goldoni - Rupelovih »Primorskih zdrah«. »Vas« so zgradili na Trgu Revolucije pred starodavno Ložo

za razprodane predstave, kar ni moglo ovirati niti k dežju preteče in mrzlo vreme ob ponovitvi drug dan.

Svojo zmagovito pot v sedanji izvedbi so začele »Primorske zdrahe« lani julija, ko je bila premiera v Trstu na stadionu »1. maja«. Stevilne razprodane predstave, polni avtobusi iz vseh bližnjih in oddaljenih vasi! Tržačani, čeprav so »Zdrahe« že poznali, se niso naveličali poslušati sočne domače govorice in se smejeti posrečenim šalim. Dejanje se razvija od prizora do prizora: sedaj na vasi pred Lipetovo ali Jožetovo hišo, potem pri portu ali pri sodnem adjunktu. Veselost je na višku, ko klepetave babe zapletejo v svoje zdrahe še dedce, da potegne eden foveč, drugi staro sabijo, tretji pa celo sekuro. Seveda se mora taka huda reč končati pred sodno oblastjo. Tam pa ni tako hudo, kajti gospod adjunkt tudi sam sili rad meša štrane in vsa stvar se srečno konča s tremi svatbami.

Razstava ljudske prosvete okraja Koper

Kakor smo že poročali, je bila te dni v Kopru razstava ljudske prosvete okraja Koper — od čitalnic do ljudskih in delavskih prosvetnih društev današnjih dni. Na razstavi so zastopana vsa naša društva, toda zaradi obilice dokumentarnega gradiva je razstavljena komaj petina materiala, ki so ga poštivovalni kulturni delavci zbrali po terenu. Zbrano gradivo pa bo služilo za izdajo publikacije, kjer bo podrobno orisan razvoj in delo naših prosvetnih društev. Sprično moderne ureditve je razstavljeni material lahko prenosni in si ga bodo ogledali v vseh občinskih središčih našega okraja.

Razstava je namenjena predvsem mladini — delavski, kmečki in šolski — pri kateri naj bi vzbudila zanimanje in veselje do kulturno-prosvetnega udejstvovanja.

STANE SUHADOLNIK:

Pomorsko izrazoslovje

Ker so bila že v prejšnji številki orisana načela, po katerih je bilo odbrano pomorsko besedje za šoln in jadnico, lahko preidemo k stvari.

Vsak pomembnejši del plovila ima svoje ime. Navadno eno; le kadar se nikakor ni bilo mogoče odločiti, so uporabljene soznačnice.

Čoln, jadnica in ladja so bile človeku že od davnine blizu, zato jih je posebej bal. Angleži, ti večni kavalirji, so šli celo tako daleč, da so vsem prisodili — ženski spol. Zakaj? Angleži sami takole razlagajo: 1. široke so v bokih, 2. upravljati jih morajo moški, 3. za njihovo lepoto je treba dosti barve.

No, tudi sodobna slovenska pomorska terminologija naj gre v to smer, težče še v jasnost in kratkost.

Čoln

Pri nas poznamo dve čolne: ribiške in športne. Prvi so zgrajeni večinoma tako, da so močne deske pribite na rebra druga ob drugo. Pri tem načinu sestavljanja čolna govorimo o gladki gradnji. Če pa so deske tanjše in pritrjene z zakovicami, če gornja deska malce pokriva spodnjo, govorimo o preklopni gradnji. Tako so izdelani le boljši športni čolni. Kjer se deske dobro ne prilagajajo, nastajajo reže. Treba jih je zapažiti s predivom in zamazati.

Vsaka deska zase je plat(n)ica, vsem skupaj pravimo oplata; ta je pritrjena na ogrodje čolna, ki sestoji iz gredlj, reber in stavev. Gredelj, stesan iz trdega lesa, je v dnu vsakega čolna. Pravokotno na njem slone rebra, ki so ob bokih čolna lahko podaljšana z rebrnicami. Na sprednjem koncu gredlja stoji navzven nagnjena prednja ali premčna statva, včasih srečamo tudi zadnjo ali krmno statvo.

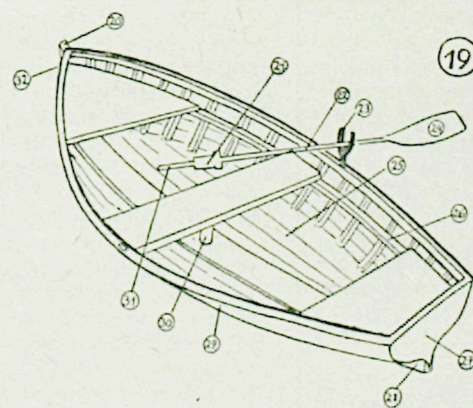
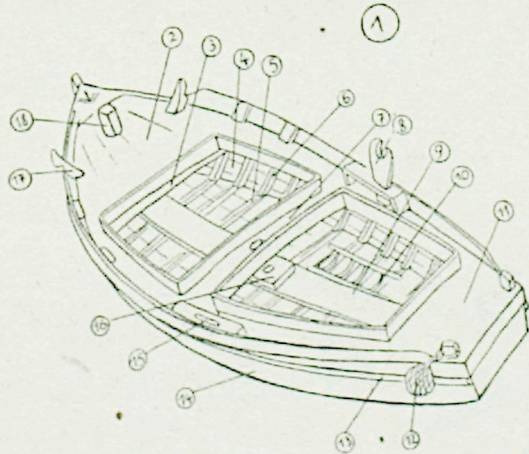
Ogrodje je povezano tudi z notranje plati. Ravno nad

gredljem leži stalno pribita hrbtnica, vzporedno z njo so ob straneh veznice. Deske, položene na rebra med hrbtnico in spodnji veznici, imenujemo podnice. Vse pa pod.

Ogrodje tvori z oplato vred korito. Kadar le-tega zapremo na vrhu s krovom, ležim na prečnih vezeh, izdelamo plovilo trup. Splošna oznaka za prostor v trupu je podkrovje; če pa mislimo le na prostor, ki je sredi čolna, govorimo v ožjem smislu o dnu, v širšem o trebuhu.

Čolni — in navadno tudi jadnice — nimajo popolnega krova, zatoj tudi nimajo pravega podkrova. Imajo pa več prečnih ali tudi vzdolžnih klopi, slonečih s konci na gornji veznici, ki jo lahko poimenujemo klopnic, in podprtih na sredi z oporniki. Da veslači laže veslajo, se opirajo z nogami ob posebne na pod pribite deščice, tako imenovane vznožnike.

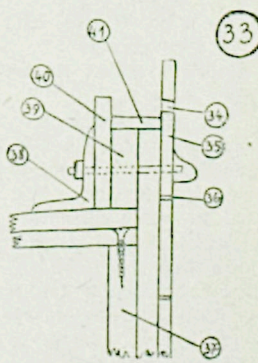
Sprednja tretjina čolna ima posebno ime: premec, zadnja tudi: krma. Na desni in levi strani čolna so boki. Delu

nica je letva, ki je pod robom pribita vzdolž obeh bokov. Odbojniki so iz vrvi spleteni svitki ali kosi avtomobilskih plaščev, s katerimi okrepimo ščitnico in zavarujemo kljun. Da voda, ki pljuska na krov, ne steče v notranjost plovila, pribijemo nanj dečici v totem kotu (to je branik) in izvrtamo odtočne luknje v nadkrovno platnico (odvodniki). Gredelj in statvo zaščitimo z železnimi ali medeninastimi okovom.

Pri čolnih mora biti razen gredlja posebno močen še rob, kar je splošna oznaka vsega oboda in posameznih delov.

korita od gredlja do vrha prednje statve lahko rečemo kljun (z njim se zabijemo v pomol, če napačno pristane-mo), zadnji, pri-sekani ploskvi hočemo čoln obvarovati, ga moramo prebarvati zadek. Če ti in opremiti s ščitnico, odbojniki, branikom in okovom. Ščit-

Moskovski hudožestveni teater obiskal Ljubljano

Pred 30. leti je v Ljubljani prvič gostoval Hudožestveni teater iz Moskve. Že od takrat je MHAT za ves kulturni svet ustaljen in priznan gledališki pojem. Njegov sloves je neločljivo vezan z imeni K. S. Stanislavskega in Nemirovič-Dančenka ter avtorjema Čehovim in Gorkim. Te dni je Moskovski hudožestveni teater zopet obiskal Ljubljano, kjer so uprizorili Tolstojev »Sadove prosvetljenosti«, odlomke Tolstojev »Ane Karenine« in Gogolja »Mrtve duše« ter dramo A. P. Čehova »Tri sestre«. Ljubljansko občinstvo je ruske gledališke umetnike toplo pozdravilo in se jim zahvalilo za njihovo umetniško izvajanje.

Na sliki: prizor iz drame A. P. Čehova »Tri sestre«

Približujmo ljudem muzejske zbirke

OB RAZSTAVI ZEMLJEPISNEGA MUZEJA SLOVENIJE V KOPRU

Vsi, ki se ukvarjajo z muzejskim delom, želijo, da bi naši muzeji postali tista žarišča kulturne dejavnosti, ki bi jih človek obiskoval iz notranje potrebe. Da pa bomo to dosegli, je treba mnogo dela, zlasti glede popularizacije. Bodimo odkriti in priznajmo, da so muzejske ustanove precej tudi same krive, če obisk v muzejih ni takšen, kakor bi moral biti. Svojih zbirk niso znale približati ljudstvu na način, ki je za njega zanimiv in tudi dojemljiv. Muzeji se morajo tudi sami približati ljudem, iti mednje, ne pa da čakajo nanje samo v svojih stalnih prostorih krajev, kjer so.

V dneh Turističnega tedna v Kopru nas letaki opozarjajo na razstavo Zemljepisnega muzeja Slovenije v telovadnici slovenske gimnazije. Ta ustanova pravilno razume svoje naloge. Iz svojih ljubljanskih prostorov je šla med ljudi in jim pokazala na dojemljiv način svoje dragocene zbirke ter jih tako vključila direktno v kulturno življenje najširših plasti našega ljudstva.

Prvo, kar nas na razstavi prese- neti, je to, da so vsi eksponati originali. Ob njih spozna človek vse bogastvo stare kartografske dejavnosti. Na pregleden način vidimo, kako so prikazali Slovenijo od 16. stoletja dalje s pomočjo zemljevidov. Panorame nekaterih naših mest in slike iz življenja našega naroda na robovih kart so zelo značilne in nam povedo marsikaj o takratnem življenju. Čim bolj gremo v novejšo dobo, tem točnejše so karte. Zemljevidi od druge polovice 18. stoletja naprej, zlasti pa iz začetka 19. stoletja, so že močno popolni in vsakem pogledu. Zanimiv je pregled specialk, saj lahko zasledujemo njihov razvoj od Napoleonove dobe do danes. Atlasi, ki nosijo naslov enega samega avtorja, so dela mnogih kartografov.

Posebno pozornost zaslužijo karte slovenskih kartografov. V primerjavi s kartami tujih avtorjev iste dobe so odlično izdelane. Odraz političnih in občaslovenskih težnj iz sredine 19. stoletja je Ko-

(Nadaljevanje na 11. strani)

IZ DELA NAŠIH VZGOJNIH ORGANIZACIJ

Preložena je pomembna slavnost pionirskih odredov

Ni bilo težko videti, s kakšnim veseljem in poletom so se pripravljali pionirski odredi iz Kopra in okolice na veliko slavnost, ki je bila sprva napovedana za 25. maj in pozneje preložena na 8. junij.

Enajst odredov z okrog 1600 pionirji bi se zbralo tega dne pod svojimi prapori v Ankaranu, lepem, zelenem kotičku naše slovenske obale in v prijetni sproščenosti doživljalo ta lepi praznik. Dvakrat so se sestali štabi vseh sodelujočih odredov ter s pomočjo članov odbora Društva prijateljev mladine in šolnikov skrbno sestavili okvirni program. Prvič se je zgodilo, da so nastopali sami pionirji v vlogi organizatorjev in da so se

kot mož z možem pomenili z odraslimi o pripravah praznovanja. Ta oblika sodelovanja se je pokazala za edino pravilno povezavo odraslih s člani — predstavniki otroške organizacije in je tudi v bodoče ne kaže zanemarjati.

Vsekakor je važno, da znamo otroku na dojemljiv način pojasniti pomen in vlogo pionirske organizacije, kar pa ni lahko, če ne najdemo posrečene metode, ki lahko posreduje otroku neprisiljeno povezanost radostnega osebnega doživljanja s kolektivnim. Šele potem lahko govorimo o pristnem veselju v takih trenutkih, ko bo otrok kot enakopraven član odreda smel nositi znake pionirja — rdečo ruto in titovko.

Vse to je bilo že doseženo in ko so bile glavne priprave v teku in pionirski odredi v največjem delovnem poletu, jih je kot strelo z jasnega presenetila manjša, vendar precej nevarna epidemija meningitisa. Tej so iz razumljivih vzrokov sledili razni preventivni ukrepi, kot zaprtje šol, prepovedano druženje večjega števila otrok ter še razne druge omejitve, ki so prizadele predvsem naše najmlajše državljane.

Tako je bila odpovedana parada pionirskih odredov prav v dneh, ko so poslali štabi pripravljalnemu odboru DPM skrbno napisana poročila o svojih pripravah. Vsi odredi so z vzorno natančnostjo vskladili vse točke svojih priprav skupnim, vsebinsko bogatim programom, katerega prvi del bi vse-

boval razen govora predsednika DPM, svečanega sprejema cicibanov v pionirsko organizacijo in razvitja novih praporov, še pester kulturni spored. V tem delu bi vsak odred nastopil samostojno in se predstavil s svojim pevskim zborom, z recitacijami, plesi in baletom; drugi del programa pa bi bil posvečen zgolj športnemu tekmovanju, ki bi ga vodili telovadni učitelji. Ob svečanem zaključku bi posebna komisija ocenila uspehe posameznih odredov in proglasila zmagovalca.

Zato je umestna trditev, da so naši pionirji prikrasili za veliko praznično doživetje, ki jim ga bomo s sodelovanjem vseh prijateljev mladine nadomestili v začetku novega šolskega leta, ko bo Teden otroka. Takrat bo treba spet krepko prijeti za delo, da bodo pionirji praznovali svoj dan v resnično prazničnem vzdušju.

B. Borovič

Kaj bi kuharica?

NA VRSTI SO ČEŠNJE

JOGURT S ČEŠNJAMI

Dobro oprane češnje razkošičimo, denemo v skodelico jogurta, dobro zmešamo, nekoliko počakamo, nato jih damo na mizo. Na skodelico jogurta vzamemo pest češenj.

ČEŠNJEVA JUHA (za 3 osebe)

1 kg češenj, 5 dl vode, 3 žlice sladkorja, malo cimeta, po možnosti sok pol limone, opečene kruhove kocke.

Češnje razpečikamo in jih skuhamo z vodo in sladkorjem, naker jih pretlačimo. Pest češenj obdržimo celih. Juho ohladimo, nalijemo na krožnike, na katere smo prej pripravili 2 do 3 žlice na masti opečenih kruhovih kock.

SKUTNI NARASTEK S ČEŠNJAMI

40 dkg skute, 1 in pol litra mleka, 6 žlic pšeničnega zdroba, dve žlički pecilnega praška, lupina pol limone, tri četrt kg razpečkanih češenj.

Skuto dobro zmešamo, da naraste, nato ji prilijemo mleko ter vse skupaj dobro stepemo z metlico za sneg, dodamo sladkor, rumenjake, limonino lupino, zdrob pomešan s pecilnim praškom in nazadnje izmenoma trd sneg iz beljakov in razkošičene češnje. Vse skupaj denemo v pomaščeno kozico ali manjši pekač in pečemo pri srednji vročini 50 minut. Narastek lahko serviramo gorak ali pa ga ohladimo. Okus mu izboljšamo, če mu s češnjami vred primešamo 5 dkg drobno zreznih mandeljnov ali orehov.

KRUHOV NARASTEK S ČEŠNJAMI (za 4—5 oseb)

30 dkg belega kruha, 3 dl mleka, 4 jajca, 10 dkg sladkorja, 6 do 8 dkg surovega masla, limonina lupinica, 1 kg razkošičenih češenj.

Kruh zrežemo na tanke rezine in jih polijemo z mlačnim mlekom, nato pa razmešamo z metlico ter nazadnje dodamo še češnje. Maslo penasto umešamo s sladkorjem in rumenjaki. Temu dodamo sneg in limonino lupinico ter vse skupaj narahlo zmešamo med kruh in češnje. Narastkovo zmes damo na pomaščen pekač in pečemo 50 minut. Pekač naj bo poln samo do dveh tretjin, ker zmes naraste.

ČEŠNJEV RIŽEV NARASTEK

20 dkg riža, slab liter mleka, malo soli, 1 žlica sladkorja, 1 kg češenj (celih), 19 dkg sladkorja, za poliv pa še dve žlici sladkorja in 1 dl smetane.

Riž skuhamo na mleku, ga malo solimo in sladimo. Polovico oblaženega riža damo na pomaščen pekač ali v kozico. Na riž položimo češnje, jih potresemo s sladkorjem, nato sledi druga polovica riža. Po vrhu zlijemo s sladkorjem zmešano smetano in pečemo dobre pol ure.

Za ta narastek lahko uporabimo tudi vložene češnje, vendar moramo prej odcediti sok, ki ga ponudimo posebej.

(Po »Naši ženi«)

Poletni obleki za deklice

Molji uničujejo naša oblačila

Večkrat ugotavljamo, da so našo garderobo načeli molji, ki se preživljajo izključno z beljakovino keratinom, sestavnim delom volnenega vlakna.

Primanjkovanje in cene oblačil nam narekujejo proti tem škodljivcem čim ostrejšo borbo. Uničevanje moljev ni novo. Prvi pisani podatki o zatiranju teh škodljivcev so stari več kot dva tisoč let, toda kljub nekaterim delno doseženim uspehom ta borba še ni uspešno zaključena.

Razvoj moljev sili na štirih časovnih obdobjih: razvoj jajčec, gosenic, bube in metuljev.

Jajčeca moljev so ovalne oblike, so manjša od milimetra in sive barve. Iz jajčeca se izleže gosenica v 7 do 36 dneh, kar zavisi od temperature in vlažnosti zraka. Gosenica je nekoliko večja in je direktni uničevalec naših oblačil, ker se hrani izključno z volnenimi vlakni, v izjemnih primerih pa se prehranjuje tudi z bombažnim vlaknom in vlaknom celične volne.

Tudi razvoj gosenic zavisi od temperature in vlažnosti zraka. Najbolj ugodna temperatura za nadaljnji razvoj gosenic je 20 stopinj do 30 stopinj Celzija pri 65-odstotni relativni vlažnosti zraka. Pri nekoliko nižji temperaturi gosenice moljev preidejo v spanje, v katerem pa vzdržijo celo pri zelo nizki temperaturi dalj časa. Odrasla gosenica se razvije v bubo, buba pa v metulja, ki vzleti takoj po izletenju. Bube in metulji niso neposredni uničevalci naših oblačil; preživljajo se z rezervno hrano iz časa razvoja gosenic. Samice moljev so nekoliko večje od samcev in polagajo na oblačila nova jajčeca.

7. dobri NASVETI

ČE KUHAS KOKOŠ, dodaj vodi, v kateri se kuha, jedilno žlico kisa. Meso bo bolj belo in mehkejšo. Če je kokoš stara, jo 12 ur pred pečenjem očisti in namaži znotraj in zunanaj z jedilnim oljem.

ZRCALA NAJLEPŠE OČISTIŠ z namočeno nastrgano kredjo.

KUHINJSKO POHIŠTVO, ki je bilo pobarvano, bo spet kakor novo, če ga umiješ z raztopino enega dela vodnega stekla in devet delov vode. S to tekočino pohišstvo zdrgnemo in nato obrišemo s suho krpo.

POMLADNE PEGE PREGANJAMO S PETRILJEM. 20 gr zelenega petrilskega skuhamo v litru vode in pustimo nekaj časa stati. S to vodo si potem 2-krat na dan namažemo obraz.

DOBRO SREDSTVO ZA NEGO KOZE naredimo iz soka ene limone, ki ga zmešamo z beljakom. Ko si oboje precej stepa, daj k rahlemu ognju in stepaj tako dolgo, da se strdi. Se toplo kremo nanesi na obraz, ki si ga prej namazala z dobro masno kremo. Končno se umij z mlačno vodo.

Molje uničujemo na fizikalni način, s parjenjem in na kemični način. Fizikalni način zatiranja moljev: hermetično zaprte shrambe za oblačila z nizko ali visoko temperaturo. Pogosto likanje, pranje v vroči vodi, sončenje in podobno nudijo le delno uspešne rezultate; prav tako pa dosežemo le delni uspeh s parjenjem naših oblačil, istočasno pa jim s tem slabšamo kvaliteto.

Kemični način uničevanja moljev je najuspešnejši, vendar pa morajo

Dve poletni bluzi iz pralnega blaga

Budilka - pomočnica zaposlene žene

Zaposlena žena se trudi vskladiti domače delo z onim, ki ga je dolžna opraviti v službi. Zato skuša pridobiti na času in varčevati s svojimi fizičnimi močmi.

Zjutraj sicer gospodinja vse nakupi in prinese domov, toda ko pride iz službe, je štedilnik hladen, vsa hrana pa čaka priprave in kuhanja. Čeprav žena hiti, kolikor le more, se čas kosila vendarle pomakne globoko v popoldne. Družina je lačna in nejevoljna, kosilo pa je kljub vsemu navadno pripravljeno na hitro roko in nepreračunano na potrebno hranljivost. Tako je vsakodnevna priprava kosila eden najbolj perečih problemov za zaposleno ženo in jo večkrat misel na gospodinjstvo delo, ki bi moralo biti opravljeno v njeni odsotnosti, moti pri poklicnem delu.

Če bi bilo kosilo vsaj v glavnem kuhano ob ženinem povratku iz službe, bi bilo veliko lažje. Toda nekdo bi moral vključiti kuhariko. V ta namen si iznajdljivi ljudje pomagajo z budilko. »Budilka?« se boste verjetno začudili. Da, čisto navadna budilka je lahko priprava za vključenje štedilnika. In sicer je ta priprava tako enostavna, da jo lahko naredi vsak, ki se količkaj razume na električne naprave. Vse pripomočke, ki jih rabimo v ta namen, dobimo v vsaki trgovini z električnimi potrebščinami. Po-

trebujemo: dve električni žici, dolgi po 30 cm, vtičnik in vtičnico ter stikalo, ki se vrti v vertikalni smeri. Zdaj pa na delo! Stikalo pritrdimo na vertikalno steno lesenega podstavka in ga spojimo z obema koncema žice. Na vodoravno plokev podstavka pa postavimo budilko, in sicer tako, da bo mogla s krilno matico za zvonjenje premakniti gumb na stikalo. Budilka sama mora biti na podstavku dobro pritrjena, da pri tem, ko se sproži, ne pade s podstavka. Pritrditev budilke sestoji iz žičnega vzvoda, ki je pritrjen na vertikalni steni podstavka, in z žično vzmetjo na horizontalno ploskev.

To bi bila tehnična plat. Zdaj pa praksa. Gospodinja želi na primer, da bi ji budilka vključila štedilnik ali kuhariko eno ali dve uri pred njenim prihodom (odvisno pač od tega, kaj kuha). Budilko naravnata na določen čas, pripravo pa vključi med štedilnik in vtičnico. Ko bo budilka ob določenem času sprožila zvonjenje, bo krilna matica za zvonjenje premaknila gumb na stikalu in štedilnik bo vključen. Budilka lahko na ta način kuhariko vključi ali pa tudi izključi. Vendar pred vsako novo »akcijo« budilko znova naviti.

Seveda ni to kdove kako velika olajšava, vendar je naši delovni ženi pomagano tudi s tako malenkostjo. Ko se vrne z dela domov, jo čaka že skoraj kuhano kosilo, treba je še nekaj zadnjih prijemov ter nekaj začimb in kosilo bo na mizi.

Kako si pomagamo, če nimamo tehnice

Vsaka gospodinja ne premore tehnice. Toda če hoče speči kako dobro pecivo ali torto, se pač mora ravnati natančno po receptu. Takrat se navadno začne tekanje od sosedo do sosedo, dokler ne najde gospodinje, ki ima tehniko, ali pa praktično ženo, ki pove, kako si pomaga tudi brez tehnice. Tu ne gre za to, da jemljejo potrebne sestavine takole »na oko« in imate pri tem včasih srečno roko, najraje pa se kaj zatakne in pecivo ni takšno, kot bi moralo biti. In tako se vam zgodi, da mislijo ljudje, ki ste jim ponudili svoje pecivo, da pač ne znate kuhati.

Vseh teh vaših preglavic je kri-va tehnika, ki je niste imeli pri roki. Da se vsaj v glavnem izognete takim nevednostim, vam bomo povedali nekaj števil, s katerimi si boste lahko pomagali. Te številke namreč dokazujejo težo sestavin, merjeno z velikimi ali malimi žlicami, litri ali skodelicami.

Liter vode ali sadnega soka tehtajo 1000 gramov, v navadno skodelico gre okoli 200 gr tekočine, v kozarec za vodo 150 gr, v veliko žlico približno 15 gr. Šest žlic tekočine je približno 100 gr. Tri zvrhane polne žlice sladkorja tehtajo okoli 100 gramov, štiri polne žlice moke in štiri polne žlice masla prav toliko. Navadna skodelica riža ali sladkorja tehtajo 200 gr, zdroba 150 gr, moke 125 gr; žlica sladkorja ali riža 15 gr, zdroba 12 gr in moke 10 gr.

Praktična dnevna obleka

TELESNA VZGOJA · SPORT · ŠAH

LJUBLJANSKO - PRIMORSKA NOGOMETNA LIGA

Izoli je uspelo, Kopru pa ne

V nedeljo sta bili na sporedu odloženi tekmi ljubljansko-primorske nogometne lige Koper — Grafičar in Izola Triglav. Obe srečanja sta bili odločilnega pomena za razvrstitev na vrhu in na dnu. Zlasti je veljalo to za srečanje Koper — Grafičar.

Naša prognoza prejšnjega tedna, da ima Koper samo še teoretične izgleda za obstanek v ligi, se je povsem uresničila. Gostje so prepričevalno zmagali z rezultatom 9:1 in tako osvojili naslov prvaka lige. Toda prvih petnajst minut igre še malo ni kazalo, da bo Koper s tako katastrofalnim rezultatom zapustil igrišče. Bodreni od številne publike, ki si je pomagala celo z zvoncei in drugimi »katalizatorji«, so Koprčani vztrajno oblegali nasprotnikova vrata ter zamudili vrsto najbolj ugodnih priložnosti, da bi dosegli vodilni gol. Ko pa so gostje po hitrem predoru prišli v vodstvo, je bila borbenost Koprčanov v trenutku na tleh, »režiserji torcida« pa so se prav tako kot igralci vdali v usodo. Do konca igre je bil Grafičar popolen gospodar na igrišču in je delal, kar se mu je zljubilo. Zmagi Grafičarja ni kaj oporekati, saj so bili tehnično najmanj na razred boljši od domačinov. V moštivu Kopra se je odlikoval z dobro igro le branilec Omladen, v napadu pa je bil najboljši Poljšak, ki je dosegel tudi častni gol.

Zelo ugodno pa nas je presenetila Izola. Malokdo je računal, da si bodo Izolani priborili točko s Triglavom, ki je prav zdaj v odlični formi. Toda tokrat sta zmagala borbenost in vztrajnost nad tehniko. Izola je dosegla neodločen rezultat 3:3 in se tako obdržala v skupini najboljših. Zanimivo je, da so Izolani izenačili v zadnjih minutah igre iz enajstmetrovke. Kranjčani so se tokrat pokazali v zelo slabi luči.

KAVREČIČ ZORKO, Koper, Grizonijeva 4, je izgubil osebno izkaznico in šofersko izkaznico ter denarnico s 6.000 din. Poštenega najditelja prosim, da mu dokumente vrne, denar pa naj obdrži za nagrado.

GOSPODINJSKO POMOČNICO ali postrežnico iščem. — Ugodni pogoji. Naslov v upravi lista.

IZGUBljENO trdovozna beležnica — od hotela Turist v Ankaranu do Kopra — vrniti proti lepi nagradi. Naslov v upravi lista.

PRODAM po izredno ugodni ceni stanovanjsko hišo v Postojni v Kalistrovej ulici. Informacije dobite pri Posega, Kalistrova 8, Postojna.

DVOKOLESA od 8.000 lir naprej in **MOTORNJA DVOKOLESA** od 45.000 lir naprej dobite na obroke pri tvrdki »MARCONA«, Trst, Ulica Pietà 3.

VELEBLAGOVNICA »FELICE«, ulica Carducci 41, Trst. Velika izbira delovnih oblek, srajc, pletenih suknjic — hlač. Prvovrstno blago po najnižjih cenah v Trstu!

ZALOGA UR

VELIKA IZBIRA VSEH UR ZNAMK »XEMEROS« IN »XAROS«

zlasti zaradi surove igre, saj je moral sodnik kar dva njihova igralca izključiti.

Prvenstvo ljubljansko-primorske lige je torej zaključeno. Izpadla bo sta Postojna in Koper, medtem ko je usoda Tabora v rokah Grafičarja. Če se bo uspelo prvaku ljubljansko-primorske lige plasirati v višji razred, bo Tabor ostal v ligi, v nasprotnem primeru pa se bo priključil Postojni in Kopru.

Končna lestvica ljubljansko-primorske nogometne lige je naslednja:

LESTVICA:

Grafičar	18	14	2	2	77:22	30
Krim	18	13	3	2	64:14	29
Triglav	18	10	4	4	60:27	24
Mladost	18	9	2	7	38:35	20
Ilirija	18	8	2	8	40:36	18
Slovan	18	7	3	8	27:33	17
Izola	18	4	4	10	30:59	12
Tabor	18	4	3	11	28:53	11
Koper	18	4	3	11	22:75	11
Postojna	18	3	2	13	18:47	8

NA KRATKO

Na športnem igrišču Rudarja v Idriji sta bili v nedeljo dve nogometni tekmi. Pred številnimi gledalci je ekipa Jašek-borba premagala Gimnazijo z 2:1, ekipa Jašek-delo pa je premagala ekipo Zunanji obrati s 3:2.

*

O B J A V E

PUTNIK — SLOVENIJA POSLOVALNICA V KOPRU prireja dne 10. junija enodnevni izlet na mednarodne avto-motodirke v Opatijo. Podrobnejše informacije in prijave sprejema poslovalnica Putnik v Kopru, hotel Triglav, telefon 93. Prijavite se čimprej, vabljeni vsi ljubitelji avto-moto športa.

—O—

UDELEŽUJTE SE IZLETOV, KI JIH PRIREJA POSLOVALNICA PUTNIK V KOPRU:

- 10. junija enodnevni izlet na mednarodno tekmo v Opatiji
- 17. junija enodnevni izlet na mednarodno nogometno tekmo Jugoslavija : Avstrija v Zagrebu
- 3. julija dvodnevni izlet v Logarsko dolino.

Cene najnižje, prevoz z luksuznimi avtobusi. Vse informacije in prijave sprejema poslovalnica Putnik v Kopru, hotel Triglav, telefon 93.

O B V E S T I L O

PUTNIK-SLOVENIJA, poslovalnica v Kopru obvešča, da bo dvodnevni izlet z jahto Burjo na Lošinju dne 9. in 10. junija in ne 6. in 7. junija, kakor je bilo prvotno javljeno.

Izkoristite edinstveno priložnost in pohitite še danes s prijavi v poslovalnici Putnik, v hotelu Triglav. Cena z vso oskrbo din 2.400.—

PUTNIK — SLOVENIJA, poslovalnica v Kopru obvešča vse prijatelje nogometa, da priredi dne 17. junija enodnevni avtobusni izlet na nogometno tekmo Jugoslavija — Avstrija v Zagrebu.

Vstopnice zagotovljene! Pohitite s prijavi!

Prijave sprejema poslovalnica Putnik v Kopru, hotel Triglav. Prijavite se lahko tudi po telefonu na št. 93.

PUTNIK — SLOVENIJA, poslovalnica v Kopru preskrbi za Vaše potovanje po vse države, avionske vozovnice, vozovnice za tu- in inozemske spalnice ter rezervacije za ladijske kabine. Za Vaš letni oddih Vam rezervira hotelske sobe ter opravlja usluge v vseh krajih naše domovine.

V Novi Gorici so ustanovili šahovski odbor za novi gorški okraj. Začasni sedež bo v Idriji, predsedoval pa mu bo Danilo Sever.

*

TVD Partizan v Ajdovščini bo začel z gradnjo letnega kopališča na potoku Lokovšču. Zgradili ga bodo s porstovoljnimi delom, Občinski ljudski odbor pa bo prispeval 400.000 dinarjev.

*

V okviru proslav 10-letnice LTJ je priredilo Avto-moto društvo iz Skofij v nedeljo ocenjevalno vožnjo na progi Koper — Ankaran — Hrvatini — Skofije. V ekipnem plamenu je zasedlo prvo mesto Avto-moto društvo iz Skofij, drugi je bil Piran, tretje mesto pa je zasedla avto-moto sekcija TOMOSA. Med posamezniki je bil najboljši Avguštin Makor iz Skofij.

RADIO KOPER — ZMAGOVALEC POKALNEGA TURNIRJA V ODBOJKI

V zvezi z gasilskimi proslavami je koprsko gasilsko društvo organiziralo pokalni turnir koprskih sindikalnih podružnic v odbojki. Prvo mesto je osvojila ekipa Radia Koper, ki je premagala Slavnik z 2:0, Stil z 2:1, Gasilce z 2:0 in Garnizon JLA z 2:0. Drugo mesto je zasedel Slavnik, tretje STIL, četrto in peto pa si delita Gasilsko društvo in Garnizon JLA. Zmagovalec je nastopil v naslednji postavi: Klasič, Omladič, Skarja, Tome in Vesel.

Za razvedrilo organizira izlete po vsej Jugoslaviji in sprejema prijave za vse Putnikove izlete v tuzemstvo.

S svojo informativno službo Vam nudi brezplačno vse informacije in pojasnila.

Za spoznavanje lepote slovenskega Primorja in Istre, organizira ogled zgodovinskih znamenitosti Kopra, Pirana in okolice, zanimivosti Lipice, Škocjanskih jam ter krajše izlete po morju z motornimi čolni in jahto Burjo.

Za delovne kolektive in sindikalne podružnice organizira potovanja z avtobusi, železnico in ladjami.

Poslužujte se uslug Putnika — Slovenije, poslovalnice v Kopru, hotel Triglav, telefon št. 93.

Z A H V A L A

Ob bridki izgubi predragega sinčka

LJUBIČA MIRJANA

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, darovalcem cvetja, učiteljicam otroškega vrta in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja kapetanu JLA Višnji Milanu in vojakom za požrtvovalno reševanje preminulega.

Družini Ljubič — Stopar
Lokev — Trst

ZAHVALA

Pripravljalni odbor za proslavo 12. obletnice ustanovitve V. bataljona I. brigade VDV, ki je bila minulo nedeljo na Ostrožnem brdu, se najprizredneje zahvaljuje vsem družbenim in gospodarskim organizacijam, ki so z denarnimi sredstvi pripomogle k lepo izvedeni proslavi.

V NEDELJO TELOVADNI NASTOP V DIVAČI

Za zaključek šolskega leta bo v nedeljo (10. junija) v Divači telovadni nastop. Sodelovali bodo šolarji iz Divače, Senožeč, Vremskega Britofa, Lokve in Misli in pripadniki TVD Partizana iz Divače. Nastopili bodo tudi lipicanski konji. Spored nastopa je zelo pester. Začetek bo ob dveh popoldne.

Tedenska promelna kronika

SPET KARAMBOL NA OVINKU

V enem mesecu že tretji karambol s motornim vozilom na ovinku. Dne 3. junija je bil tak karambol tudi pri Klancu pod Kozino, kjer sta trčila dva tovorna avtomobila. Voznik Vladimir Djurovič je vozil po sredi ceste — rajši celo po levi kot po desni strani. Zato je na ovinku trčil v drug tovornjak, ki je prihajal iz nasprotnne smeri. Na vozilih je za kakih 55.000 din škoda.

KER SE MU JE MUDILO, JE ZAVOZIL S CESTE

S precejšnjo hitrostjo je voznik motornega trokolesa TS 9031 vozil po cesti iz Portoroža proti Kopru. Na zadnjem ovinku nad Izolo, kjer cesta precej pada, ga je zaneslo v levo. Trčil je v obcestni kamen, nato pa ga je vrglo s ceste. Letel je 12 metrov po zraku in obelžal v bližnjem vinogradu, vozilo pa še nekaj naprej. Tržčan Cendak Karel, star 55 let, ki je sedel ob vozaču, je padel z vozila že ob trčenju in se je zato nekoliko manj poškodoval. Oba so odpeljali v bolnišnico v Izolo. Na vozilu pa je skoraj za 400.000 dinarjev škoda.

KOLESAR V BOLNIŠNICO

V nedeljo zvečer je Jereb Miroslav, star 59 let, doma iz Loža na Notranjskem, peljal po cesti Ribnica — Pivka. V bližini vasi Mala Pristava je padel s ceste v prepad in se teže poškodoval. Prvo pomoč mu je nudila Zdravstvena ambulanta v Pivki, nato pa so ga prepeljali v vipavsko bolnišnico.

KOPER: 8., 9. in 10. junija jugoslovanski film LAZNI CAR, 11. in 12. junija ameriški barvni film POLETNO GOSTOVANJE, 13. in 14. junija poljski film ZASLEDOVANJE.

PIRAN: 8. junija ameriški film IZGUBLJENI SIN, 9. in 10. junija ameriški barvni film POLETNO GOSTOVANJE, 11. in 12. junija poljski film ZASLEDOVANJE, 13. junija brazilski film ONEČAŠČENA, 14. in 15. junija ameriški film PROTILETALSKA ZAŠČITA.

IZOLA: 8. junija ameriški film PROTILETALSKA ZAŠČITA, 9. in 10. junija ameriški film ŽELI ME, 11. in 12. junija jugoslovanski film LAZNI CAR, 13. in 14. junija ameriški barvni film POLETNO GOSTOVANJE.

SEČOVLJE: 9. junija ameriški film ZLOČIN V NEVADI, 10. junija švedski film TAT LJUBEZNI, 14. junija italijanski film FILUMENA MARTURANO.

SMARJE: 9. junija ameriški film PROTILETALSKA ZAŠČITA — 10. junija ameriški film ZLOČIN V NEVADI, 13. junija jugoslovanski film LAZNI CAR.

SKOFIJE: 9. junija švedski film TAT LJUBEZNI, 10. junija ameriški barvni film PROTI VSEM ZASTAVAM, 13. junija italijanski film FILUMENA MARTURANO.

DEKAN: 9. junija ameriški barvni film PROTI VSEM ZASTAVAM, 10. junija ameriški barvni film OSAMLJENA PISTOLA.

OBVESTILO

V zvezi s pojavi meningitisa v naših obalnih mestih — od Kopra preko Izole, Pirana, Savudrije, Umaga in Novega grada — je do nadaljnjega prepovedan prihod tujih otrok do 15. leta starosti v imenovane predele.

Otrokom pa, ki prebivajo v teh mestih, odsvetujemo potovanje v notranost FLRJ.

Potovanje je dovoljeno samo na podlagi zdravniškega potrdila, ki ga izda sektorski zdravnik.

OKRAJNI
SANITARNI INŠPEKTORAT
V KOPRU

Berite in širite
SLOVENSKI JADRAN
Naš list vas redno obvešča o dogodkih doma in po svetu

Radio KOPER

NEDELJA 10. junija: 9.00 Kmetijska ura; 14.15 Glasba po željah; 15.15 Poročila; 15.20 Glasba po željah (2. del); 15.45 Primorski pevski zbori; 16.10 Promenadni koncert; 19.00 Primorski dnevnik; 23.10 Plesna glasba.

PONEDELJEK 11. junija: 5.45 Vesti; 13.30 Vesti; 13.40 Od melodije do melodije; 14.00 Pesmi in plesi iz naših republik; 14.15 Zabavna glasba in objave; 19.00 Primorski dnevnik; 19.15 Melodije starega Dunaja; 23.10 Plesna glasba.

TOREK 12. junija: 5.45 Vesti; 13.30 Vesti; 13.40 Stiriideset minut traja naš operni sestanek: B. Smetana: Prodava in orkester prškega drž. gledališča, dirigent: J. Vogel; 14.20 Zabavna glasba in objave; 19.00 Primorski dnevnik; 19.15 Trubadur ljubezni, poje R. Schuricke ob spremljavi orkestra B. De Welle in Alfred Hause; 23.10 Plesna glasba.

SREDA 13. junija: 5.45 Vesti; 13.30 Vesti; 13.40 Od melodije do melodije; 14.00 Jugoslovanski zbori pojo; dve Mokranjevi rukovetvi poje zbor Radia Beograd p. v. B. Simića; 14.15 Zabavna glasba in objave; 19.00 Primorski dnevnik; 19.15 Venček znanih popevk, izvaja orkester Frank Chackesfield; 23.10 Plesna glasba.

ČETRTEK 14. junija: 5.45 Vesti; 13.30 Vesti; 13.40 Zabavna glasba in objave; 14.00 Glasba po željah; 19.00 Primorski dnevnik; 19.15 Znani pevci zabavne glasbe pojo; 23.10 Plesna glasba.

PETEK 15. junija: 5.45 Vesti; 13.30 Vesti; 13.40 Ugani z nami, kaj je to? 14.20 Zabavna glasba in objave; 19.00 Primorski dnevnik; 19.15 Petnajst minut ciganskih melodij izvaja Keze Antal s svojim ciganskim orkestrom; 23.10 Plesna glasba.

SOBOTA 16. junija: 5.45 Vesti; 13.30 Vesti; 13.40 Zdaj pa enkrat v ritmu (pisan spored lahke in zabavne glasbe); 14.20 Zabavna glasba in objave; 19.00 Primorski dnevnik; 19.15 Havajske popevke, poje B. Crosby, spremlja orkester Mc. Intire; 22.15 Plesna glasba.

OB RAZSTAVI ZEMLJEPISEGA MUZEJA V KOPRU

(Nadaljevanje s 7. strani)

zlerjev »Zemljevid slovenskih dežel«, katerega prva izdaja je doživela trpko usodo, avtor sam pa je bil obsojen zaradi nje kot veleizdajalec. Ob karti je na razstavi tudi originalna plošča za odtis.

O toku narodnoosvobodilnih borb se je dajala kartografiji velika važnost, o čemer nas pouče številni zemljevidi iz tega obdobja. Ko gleda človek različne zemljevide ali načrte mest, tovarniških objektov itd., ki so nastali v letih 1942 do 1945, spozna ob njih ponovno vso veličino tega časa. Če pomislimo, da so vsi kartografski izdelki nastajali tako rekoč brez tehničnih pripomočkov v bunkerjih, potem znamo ceniti preprosto izdelane kopije v tisti meri, ki jo zaradi tega zaslužijo.

Ko človek zapušča razstavni prostor, ima občutek zadovoljstva, ker je v njem spoznal v resnici nekaj novega.

V. L.—n.

VELICAŠTNA PROSLAVA DESETE OBLETNICE LJUDSKE TEHNIKE

Bela jadra na morski sinjini . . .

(Nadaljevanje s 6. strani)

jala spoštovanje. In njihovi obrazi, njihova razbojniška obleka in njihove gusarske navade! Brez rahločutnosti so pograbili novince za roke in noge, ga zavili v spustili v morje. Revež je že v zraku brcal z vsemi štirimi, v vodi ga je pa čakala še razposajena družina. Komaj se je prikobacal iz vode in zajel malo zraka in pen, že se je od nekje vzel nekdo, položil svoje roke na njegovo glavo in — novinec je počasi nočel zlezal pod gladino. Potem je gusarski poglavar odločil, ali ima slane vode že dovolj ali premalo, in ali je sposoben ali nesposoben za mornarja.

—O—

Jadrnice so se vrstile na cilj. Končni rezultati kopske regate so naslednji:

»Sloke«: 1. Massutti (Trst), 2. Sila (Trst), 3. Kosmina (Koper).

»Zvezde«: 1. dr. Danelo (Trst), 2. Marinič (Trst), 3. Buzleta (»Mornar« Pulj).

»L—5«: 1. Mateljan (Reka), 2. Pribošič (Ljubljana).

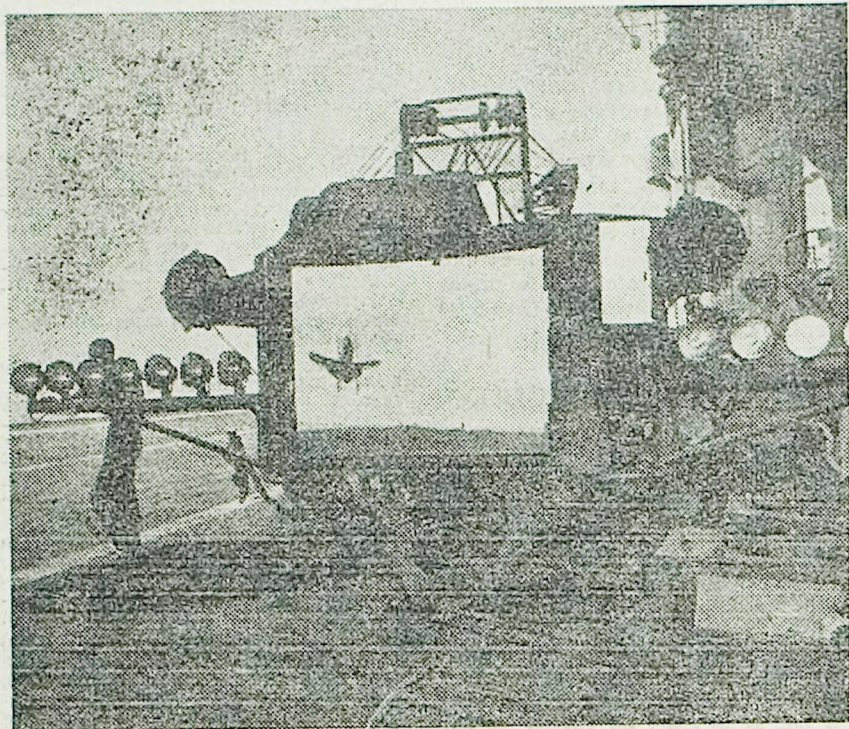
»Krstaci«: 1. dr. Pecoraria (Trst), 2. dr. Derina.

»Olimpijske jole«: 1. Razol (»Mornar« Pulj), Samo Savnik

Okno v svet

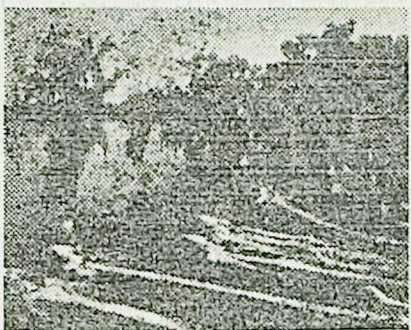
ZANIMIVOSTI
OD VSEPOVSOD

LETEČI ČOLNI

Senzacij željni Amerikanci se ne zadovoljijo več z divjimi avtomobilskimi dirkami, ki so postale preveč vsakodnevna stvar. Sedaj so »izumili« nov sport, ki spominja precej na cirkuski program: vožnja z letječimi čolni brez zapreke! Pred nedavnim so imeli prve tovrstne dirke na obali Floride, na šestdeset km dolgi progi skozi pragozdne zalive s startom in ciljem v Cypres Gardenu.

Posebni močni motorji, montirani na dirkalne čolne, grmijo z blazno hitrostjo čez »dru in stru« in ni preveč poredko, da se lastnik s čolnom vred zalepi v kakšno skrito oviro in napravi salto. Če so glave drznih vozačev varne tudi pod zaščitnimi čeladami, pa ne poročajo.

NAJVEČJI PROBLEM

Sodniki v ZDA so na svojem kongresu ugotovili, da pri razvezah zakonov niso več glavni problem otroci, temveč težave okrog televizijskih sprejemnikov. V večini primerov se namreč oba zakonca potegujeta zanj.

DEMOCRAZIA CRISTIANA
ZONA DI MESTRE

Venezia, li 18.5.56

Al Segretario D.C.
della Sezione di

Pirano
Pola

Caro Amico Segretario,

ti sarei molto grato se, a stretto giro di posta, potessi inviarmi informazioni di carattere politico e morale della famiglia ... *Fondova Libero* ... di qui emigrata dal giorno e proveniente dal tuo Comune.

Tanto ti chiedo al fine di poter avvicinare la famiglia amiche ed orientarle giustamente per le prossime elezioni amministrative.

Mi permetto suggerirti che per facilitare il compito su quanto richiestoti, sarebbe bene ti rivolgessi al Parroco della loro località prima abitata.

Certo di ricevere tue notizie, cordialmente ti saluto.

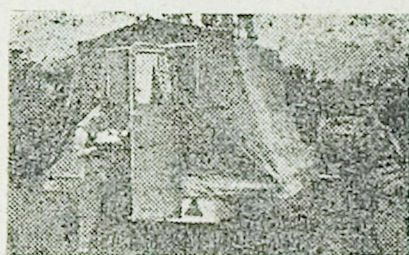
IL SEGRETARIO DI ZONA

Tokrat pa še eno za smeh: gospod tajnik beneške cone krščanske demokracije se je samo »nekoliko« zmotil, ko je od svojega podrejenega tajnika odseka, ki ga je sanjal v našem Piranu, zahteval podatke o družini Libera Fondova. Ta se je pred časom odselila iz Pirana v Italijo, zdaj pa bi rad gospod tajnik krščanske demokracije beneške cone o njej »informacije političnega in moralnega značaja«. Dalje priporoča »dragemu prijatelju tajniku«, naj bi »prijateljske družine pravilno orientiral za prihodnje administrativne volitve«. Na koncu pa si še dovoljuje sugerirati »prijatelju tajniku v Piranu«, naj se zaradi lažje izpolnitve zahtevane naloge obrne na — župnika v tistem kraju, kjer je Fondova družina poprej prebivala.

ŠOTOR — PRIKOLICA

Najnovejši model, ki drsi na majhnih kolesih za avtomobilom in tehtaja komaj 100 kg, je postal v Nemčiji zaradi izredne praktičnosti in relativno nizke cene (najbrž ne za vsel) — zelo priljubljen. Štedljivi Nemci pravijo, da se poplača že v dveh letnih dopustih.

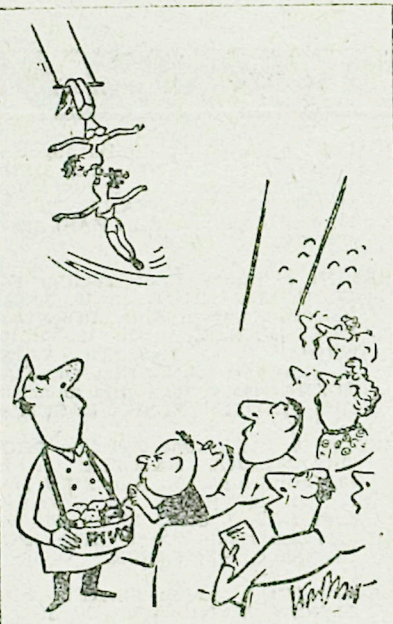
PRISTAJALNE NAPRAVE ZA REAKTIVNA LETALA NA LETALONOSILKAH

Iz poveljniškega stolpa velikanske letalonosilke je lahko s pomočjo ogromnega zrcala (na sliki) povsem točno zasledovati vsako fazo pristajanja reaktivnih letal na matični ladji. Sam pilot seveda pri neznanski naglici ne more slediti svoje letalo v tem zrcalu. Njemu služi velika, srebrno-svetla lisa zrcala samo kot orientacijska točka med pristajanjem na ozki ploščadi letalonosilke

NOVE TV NAPRAVE

S pomočjo gibljive plošče lahko slika televizijski snemalec razne dirke ali nogometne tekme iz ptičje perspektive, in sicer tudi iz višine 120 metrov.

Brez besed

PADEC Z 12 km VIŠINE

Slika prikazuje francosko padalko Colette Duval. Pred seboj drži čudno in komplicirano aparatur, s pomočjo katere je simpatična in pogumna Francozinja dosegla v Rio de Janeiru svetovni rekord v skokih za žene. Opremljena z gornjo napravo, je skočila iz letala, ko je bilo 12.000 metrov visoko. Padalo je odprla šele 250 metrov nad zemljo, kar priča, da je imela svoje živce popolnoma v oblasti

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

POSLOVENIL RADO BORDON

»Vsekakor,« sem dejal in napolnil lavor z vodo.
»Zvečer mi boš pripovedoval o vsem,« je rekel Rinaldi.
»Zdaj pa moram spet zaspati, da bom spočit in lep za Miss Barkley.«
Slekel sem bluzo in srajco in se umil z mrzlo vodo v lavorju. Ko sem se drgnil z brisačo, sem gledal po sobi in skozi okno ter opazoval Rinaldija, ki je z zaprtimi očmi ležal na postelji. Bil je lep fant in mojih let, doma pa je bil iz Amalfija. Silno rad je bil kirurg in bila sva si dobra prijatelja. Medtem ko sem ga opazoval, je odprl oči.
»Imaš kaj denarja?«
»Imam.«
»Posodi mi petdeset lir!«
Orli sem si roke in potegnili denarnico iz notranjega žepa bluze, ki je visela na steni. Rinaldi je vzel bankovec, ga preganil, ne da bi se dvignil s postelje, in ga potisnil v svoj žep. Nasmehnil se je.
»Na Miss Barkley moram napraviti vtis človeka, ki ima kaj pod palcem. Ti si moj veliki in dobri prijatelj in finančni dobrotnik.«
»Pojdi k vragu,« sem odvrnil.
Ta večer sem se v menzi usedel zraven kaplana; bil je razočaran in užaljen, ker nisem bil šel v Abruzzo. Pisal je svojemu očetu, da pridem, in pri njem doma so me pričakovali.
Tudi meni je bilo, prav tako kot njemu, neprijetno in

nikakor nisem mogel razumeti, zakaj nisem bil šel tja. Saj sem bil imel tak namen; poskušal sem mu razložiti, kako so stvari potekale in naposled je tudi on uvidel in dojel, da sem zares hotel iti tja, in zadeva je bila že skoraj čisto urejena. Pil sem dosti vina, zatem kavo in liker »Strega« in v vinski omotici sem pripovedoval, kakor človek pogosto ne stori tega, kar bi rad storil; pravzaprav nikoli ne stori tega.
Medtem ko so se drugi pričali, sva se midva pogovarjala.
Zelal sem bil iti v Abruzzo. Nisem bil šel nikamor, kjer so ceste zamrznjene in trde kot železo, kjer je vedro, mrzlo in suho in kjer je sneg suh in droben, v snegu pa je zajčja sled, kjer kmetje snemajo klobuk pred tabo in te; onikaj, kličejo »gospod« in kjer je dober lov. Nikamor, kjer bi bilo kaj takega, nisem bil šel, pač pa v zadimljene kavarne, v nočeh, ko se soba vrtil in se mora človek zasreti v steno, da bi jo zaustavil, v nočeh v postelji in v pijanosti, ko človek vé, da ni ničesar razen tega, in ko doživlja čudna vznemirjenja ob tem, da se zbudi in ne vé, kdo leži poleg njega, in ko je svet v temi nerealen in tako vznemirljiv, da se moraš truditi, če ga hočeš spet prepoznati, ko si v noči brez sleherne skrbi, prepričan, da je to vse, prav vse in da ti ni ničesar mar. Potem pa, da si nenadoma ves zaskrbljen in da spiš in se včasih zbudiš zjutraj v takem stanju ter je vse, kar se je bilo dogodilo, mimo in je vse ostro, trdo in jasno ter ostane včasih le še preprič pri plačevanju računa. Tu in tam pa je vendarle prijetno in mило in toplo — in zajtrk in kosilo. Zgodi se, da je vsa lepota prešla, in človek je vesel, da stopi na cesto, drugi dan pa se vse začne znova in za tem pride naslednja noč.
Poskušal sem pripovedovati o noči ter o razliki med nočjo in dnevom in kako je bila noč boljša, razen če je bil dan zelo jasen in mrzel, a nisem znal tega povedati; kakor ne znam pač razložiti niti zdaj. Toda kdor je to doživel, ta zna.
On ni doživel tega, vendar je razumel, da sem zares imel namen iti v Abruzzo, a pač nisem bil šel, in bila sva si vedno prijatelja z mnogimi skupnimi okusi, pa tudi z različenostjo

med nama. On je vselej vedel, česar jaz nisem vedel in kar sem jaz, ko sem se tega naučil, bil zmožen vsakokrat pozabiti. Toda takrat nisem vedel tega, čeprav sem se pozneje naučil.
Bili smo torej vsi v menzi, obed je bil končan in debata se je nadaljevala. Midva sva nehala govoriti, kapetan pa je kričal:
»Kaplan nič srečen. Kaplan nič srečen brez žensk.«
»Srečen sem,« je odvrnil kurat.
»Kaplan nič srečen. Kaplan želi, da bi Avstriji dobili vojno,« je rekel kapetan.
Ostali so poslušali. Kurat je odkimal z glavo.
»Ne,« je dejal.
»Kaplan želi, da ne bi mi nikdar napadali. Saj želite, da ne bi nikdar napadali?«
»Ne. Če je vojna, menim, da moramo pač napadati.«
»Moramo napadati. Bomo napadali!«
Kaplan je priklimal.
»Pustite ga pri miru,« se je oglasil major. »Prav ima.«
»Sicer pa ne more tu ničesar storiti,« je rekel kapetan. Vstali smo in odšli od mize.
IV
Zjutraj me je zbudila baterija v sosednem vrtu; videl sem sonce, ki je sijalo skozi okno, in sem vstal.
Stopil sem k oknu in pogledal ven. S peskom posute steze so bile vlažne in trava je bila vsa rožna. Baterija je dvakrat odprla ogenj in vsakokrat je zrak buhnil kakor ob udarcu; šipe so se stresle in pižama na meni je zaplahutala. Nisem mogel videti topov, toda očitno so streljali prav čez nas. Bilo je zopno, da so bili prav tu, vendar je bila sreča, da niso bili večji. Medtem ko sem gledal na vrt, sem slišal, kako pelje po cesti kamion. Obkel sem se, stopil dol, popil v kuhinji malo kave in se odpravil v garažo.
Pod dolgo streho je bilo, drug poleg drugega, deset avtomobilov. Bili so težki, okorni ambulančni vozovi, sivo prepleškani in podobni tovornim avtomobilom za prevoz pohištva. Mehaniki so enega izmed njih popravljali na dvorišču. Ostali trije avtomobili so bili v hribih v previjalščih.
»Ali kaj sekajo po tisti bateriji?« sem vprašal mehanika.